

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ
«Հոգեբանություն»
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՐ

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Հոգեբանություն 031301.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի <u>Իջևանի մասնաճյուղ</u>
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	Հոգեբանության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2022/23
6. Ուսումնառության լեզուն	Գրական հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Առկա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները
<p>Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա.</p> <ul style="list-style-type: none"> միջնակարգ կամ միջին մասնագիտական կամ նախնական մասնագիտական կրթություն, ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով հայոց լեզու, օտար լեզու և կենսաբանություն առարկաներից գրավոր միասնական քննությունների արդյունքների հիման վրա:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները
<ul style="list-style-type: none"> տրամադրելու բազմակողմանի գիտելիքներ հոգեբանության հիմնարար ոլորտների՝ ընդհանուր հոգեբանության, սոցիալական, զարգացման, կլինիկական հոգեբանության վերաբերյալ, տալու խոր տեսական հենք հոգեկանի կառուցվածքը, զարգացումը, ախտաբանական դրսևորումները հասկանալու, մեկնաբանելու և վերլուծելու համար: զարգացնելու ուսանողների մասնագիտական կարողությունները՝ ուսուցանելով հոգեախտորոշման, հոգեբանական հետազոտության իրականացման, հոգեբանական խորհրդատվության սկզբունքներն ու մեթոդները: զարգացնելու ուսանողների ընդհանրական մտավոր կարողությունները՝ վերլուծություն, համեմատություն և համադրում, քննադատական մտածողությունը, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն հայթայթելու, մեկնաբանելու և ներկայացնելու կարողությունը: զարգացնելու ուսանողների աշխատանքային գործունակությունը՝ իրենց ուսումնառության ոլորտին և մակարդակին համապատասխան: օգնելու նրանց՝ կիրառելու մասնագիտական կարողությունները արդի հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները
<p>Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <p>Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.</p> <ol style="list-style-type: none"> նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները, սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները, ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում, թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը, ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:
2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,
3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,
4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,
5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
2. կիրառելու ժամանակակից S2S-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:
3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձևերը

- Հետազոտական աշխատանք
- Լուսապատկերաշար
- Բանավոր հարցում
- Գործնական աշխատանք
- Թեմատիկ աշխատանք
- Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք
- Թղթապանակ
- Հետազոտական աշխատանք/մասնագիտական գրականության վերաբերյալ
- Ինքնագնահատում, փոխգնահատում
- Ռեֆերատ
- Էսսե
- Խմբային ներկայացում
- Տարաբնույթ առաջադրանքներ
- Ձեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Մտուզարքներ
- Քննություններ
- Ընթացիկ քննություններ
- Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

ԵՊՀ ԻՄ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ, էջ 5-11:

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի շրջանավարտները ինքնուրույն մասնագիտական գործունեության հնարավորություն կունենան հոգեախտորոշման, հոգեբանական աջակցության, առողջապահական, մասնագիտական գործունեության, սոցիալական խնամքի և կրթական ոլորտներում:

Շրջանավարտները կարող են աշխատել.

- խնամքի և պաշտպանության ցերեկային կենտրոններում որպես սոցիալական խնամք և հոգեբանական աջակցություն իրականացնող մասնագետներ,
- հիմնական և ավագ դպրոցներում որպես հոգեախտորոշիչ,
- զարգացնող, հոգեշտկող և աջակցող հոգեբան-մասնագետներ,
- կազմակերպություններում որպես անձնակազմի հետ աշխատող հոգեբաններ,
- փորձառու հոգեբանի ղեկավարությամբ (սուպերվիզիայի ներքո) հոգեբանական ծառայության կենտրոններում որպես հոգեբանական ախտորոշում և աջակցություն իրականացնող մասնագետներ:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Սույն ծրագրով ուսումնառության օժանդակության համար առկա են բազմազան ռեսուրսներ՝ մասնագիտական գրականություն (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն), էլեկտրոնային գրադարան, քանակական հետազոտությունների համար նախատեսված համակարգչային ծրագրեր, ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դասախոսություններ իրականացնելուն հարմարեցված լսարաններ:

Ուսանողները մասնակցում են լաբորատորիաների աշխատանքներին, ինչպես նաև միջազգային համագործակցության շրջանակներում լաբորատորիաների կողմից իրականացվող միջմշակութային ուսումնասիրություններին:

Ֆակուլտետի դասախոսական անձնակազմը կիրառում է դասավանդման և ուսումնառության նորարարական մեթոդներ և միջոցներ՝ բնավեճեր, փոքր խմբերով աշխատանքներ, հետազոտական առաջադրանքներ, որոնք նպաստում են ծրագրի կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

Տվյալ կրթական ծրագրի մշակման հիմքում ընկած են բարձրագույն կրթության որակավորումների եվրոպական շրջանակը («Դուբլինյան նկարագրիչներ»), ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 22.12.2016թ.-ի թիվ 1326-Ա հրամանով հաստատված «Հոգեբանություն մասնագիտության» որակավորումների ոլորտային շրջանակի բնութագրերը, ինչպես նաև մի շարք միջազգային ծրագրային կողմնորոշիչներ և չափորոշիչներ:

17. Ծրագրային այլ կողմնորոշիչներ

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

Պետք է նկատի ունենալ, որ ծրագրի մասնագիրը տալիս է ծրագրի հիմնական բնութագրերի համառոտ նկարագրությունը և այն կրթական վերջնարդյունքները, որոնք ենթադրվում է, որ ձեռք կբերի միջին բնութագրական ուսանողը, եթե նա լիարժեք կերպով օգտվի ծրագրի ընձեռած ուսումնառության հնարավորություններից: Ծրագրի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է գտնել ԵՊՀ ԻՄ դասընթացների տեղեկագրքում:

18. Պրոֆեսորադասախոսական համակազմին ներկայացվող պահանջներ

1. Ընդհանրական կարողություններ

Դասավանդման/մանկավարժական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու դասընթացի նպատակները և խնդիրները, մեկնաբանելու և պարզաբանելու դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները և դրանց կապն ու համադրումը համապատասխան կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ,
- կիրառելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու ուսանողներին մոտիվացնող և նրանց ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ և մեթոդներ,
- սահմանելու կրթական ընդհանուր նպատակ և ջանքեր ներդնելու դրա իրականացման

ուղղությամբ,

- զարգացնելու ուսանողների վերլուծական, փաստերն ու իրողությունները ընդհանրացնելու, երևույթները համակողմանիորեն գնահատելու, եզրակացություններ կատարելու և տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունները,
- կազմելու դասընթացի փաթեթ:

Հետազոտական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանքներ,
- վերլուծելու մանկավարժական սեփական գործունեության արդյունավետությունը,
- կիրառելու միջառարկայական և համալիր հետազոտությունների մեթոդաբանություններ,
- ճիշտ ընտրելու և համադրելու հետազոտությունների իրականացման և կիրառվող ուսուցման մեթոդները:

Հաղորդակցման

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսանողի հետ հաստատելու միջանձնային և կառուցողական հարաբերություններ,
- արդյունավետ պլանավորելու դասընթացը և դասապրոցեսը, կառավարելու լսարանը, բոլոր ուսանողներին դարձնելու ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ,
- հաղորդակցվելու որևէ օտար լեզվով,
- պահպանելու մանկավարժական և մասնագիտական էթիկայի կանոնները,
- պահպանելու բարձրագույն կրթության ոլորտի իրավական նորմերը:

S2S կիրառության

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսումնական գործընթացում ազատ կիրառելու համակարգչային հիմնական ծրագրերը (MS Office փաթեթ՝ Word, Excel, Power-Point, Internet, e-mail),
- պատրաստելու և ներկայացնելու լուսացուցադրություններ,
- օգտագործելու առցանց ուսուցման տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու Moodle հարթակը դասապրոցեսը իրականացնելու համար:

1. Մասնագիտական կարողություններ

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու և մեկնաբանելու դասավանդման ոլորտի հիմնախնդիրները և ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդաբանական հիմքերը,
- սահմանելու դասավանդվող դասընթաց(ներ)ի հիմնական հասկացությունները, ուսումնասիրության հայեցակարգային մոտեցումները,
- ուսուցման գործընթացում ստեղծելու միջառարկայական կապեր,
- ձևակերպելու դասավանդվող առարկայի ոլորտում խնդիրներ, ընտրելու անհրաժեշտ ուսումնական նյութեր և ուսուցման միջոցներ,
- կիրառելու ոլորտի խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդական առաջավոր փորձը և դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցումներ:

3. Ընդհանուր պահանջներ

Գիտական գործունեություն

- Որակավորման կամ գիտական աստիճանի առկայություն դասավանդվող դասընթացի/մոդուլի ոլորտում:
- Գիտական աստիճանի և կոչման առկայություն/ցանկալի է բակավավրատում, պարտադիր՝ մագիստատուրայի համար /:
- Հետազոտական աշխատանքների առկայություն մանկավարժության կամ դասավանդվող դասընթացի /մոդուլի ոլորտում:
- Մասնակցություն հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

Գիտամանկավարժական կամ պրակտիկ աշխատանքի փորձ

- Գիտական կամ մանկավարժական աշխատանքի փորձառություն՝ բացի «դասախոս» տարակարգի համար (նվազագույնը 3 տարի):
- Մասնակցություն որակավորման բարձրացման դասընթացներին վերջին 5 տարիների ընթացքում:
- Մասնագիտական պրակտիկ գործունեության փորձառություն /ցանկալի է/:

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԳՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ			
Ա1	նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում	Բ1	կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության խնդիրների լուծման համար		
Ա2	բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:	Բ2	գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:		
Ա3	սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:				
Ա4	ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:				
Ա5	թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:	Բ3	տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծման ուղղված գործողություններ:		
Ա6.	ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/				
Գ1	համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը			Բ4	համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում
Գ2	կիրառելու ժամանակակից S2S-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:				

Գ3	քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	Բ5	կազմակերպելու իր աշխատանքին և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացված տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:
Գ4	պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,		
Գ5	ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,		

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները															
		Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Ա5	Ա6	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4	Գ5
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																	
Պարտադիր դասընթացներ																	
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B01,B07											X					
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B13,B16											X					
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B02														X	X	
Ռուսերեն-1	0305/B03												X			X	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	0302/B05															X	X
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	0304/B06														X		X
Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	0001/B08												X				X
Ռուսերեն-2	0305/ B09												X			X	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	0302/B10															X	X
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	0304/B11														X		X
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B12												X			X	
Կամրնտրական դասընթացներ																	
Անգլերեն-1	0305/ B17												X			X	
Ֆրանսերեն-1	0305/ B17												X			X	
Վրացերեն-1	0305/ B17												X			X	
Կամրնտրական դասընթացներ																	
Անգլերեն-2	0305/ B18												X			X	
Ֆրանսերեն-2	0305/ B18												X			X	

Վրացերեն-1	0305/ B17													X			X	
Ընդհանուր կրթական կառուցամաս /Կամընտրական 4/																		
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B19															X	X	
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B19															X		X
Գործարարության հիմունքներ	0201/ B19																X	X
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/ B19															X		X
Մշակութաբանության հիմունքներ	0202/ B19															X		X
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/ B19												X			X	X	
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0201/ B19															X		X
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/ B19																X	
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/ B19															X		X
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B04								X		X							
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B15													X		X		
Մասնագիտական կառուցամաս																		
Պարտադիր դասընթացներ																		
ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա	0303/B20		X		X					X			X				X	X
Մասնագիտության ներածություն	0303/B21		X		X					X			X					
Իմացական գործընթացներ	0303/B22	X	X	X				X	X							X	X	X
Անձնային աճի պրակտիկում	0303/B23					X					X	X						X
Իմացական գործընթացների հոգեբանություն	0303/B24	X	X		X			X	X							X		
Հոգեբանության պատմություն	0303/B25	X			X					X			X					X
Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	0303/B26		X							X						X	X	
Հոգեֆիզիոլոգիա	0303/B27	X	X					X	X	X			X				X	X
Անձի հոգեբանություն	0303/B28	X	X						X							X		

Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում ՀԲ	0303/B29	X			X				X						X		
Մոցիալական հոգեբանություն	0303/B30	X	X						X						X		
Կրթության հոգեբանություն	0303/B31		X		X				X	X						X	
Հուզականային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	0303/B32	X	X					X		X			X		X	X	
Հոգեախտորոշում ՀԲ	0303/B34			X	X			X	X				X		X		
Էթնոհոգեբանություն	0303/B35	X	X						X						X		
Ընտանիքի հոգեբանություն	0303/B36		X						X				X	X			
Զարգացման հոգեբանություն ՀԲ	0303/B37	X	X		X				X						X	X	
Փորձարարական հոգեբանություն ՀԲ	0303/B38	X		X		X		X	X						X	X	
Կոնֆլիկտի հոգեբանություն	0303/B39				X				X		X	X					
Ռազմական հոգեբանություն	0303/B40				X				X		X	X					
Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	0303/B41				X	X			X	X		X					
Բժշկական հոգեբանություն	0303/B42	X					X		X				X				
Ինքնակարգավորման հիմունքներ	0303/B44	X	X					X				X					
Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանություն ՀԲ	0303/B45		X		X				X	X		X				X	
Հոգեթերապիա	0303/B46	X	X								X						
Հոգեսոմատիկա	0303/B47						X		X		X					X	
Հոգեախտաբանություն	0303/B52		X		X				X						X		
Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	0303/B53			X	X						X	X	X	X		X	X
Կամրնտրական դասընթացներ																	
Կառավարման հոգեբանություն	0303/B48		X		X				X	X		X					X
Իրավաբանական հոգեբանություն	0303/B49		X		X				X						X		
Առողջության հոգեբանություն	0303/B50		X		X				X						X		
Խմբավարության հոգեբանական հիմքերը	0303/B51		X		X				X						X		
Հոգեբանական առաջին օգնություն	0303/B52		X		X				X						X		
Հարակից կրթական ծրագրերից ընտրվող դասընթացներ																	

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ**

**ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ
«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
ՕՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ**

**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ**

1.0302/B05	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսևորման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափությունները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները, ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսևորման ձևերը, սահմանելու և ճիշտ կիրառելու լեզվական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը, ձևավորելու բանավոր խոսքի կուլտուրա և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ճիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարբեր իրողությունները (բառապաշարի շերտեր, ձևաիմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն): սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կառուցելու հարուստ բառապաշարով, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք, գործառնելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, աշխատելու թիմում: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> քննարկում /բանավեճ համագործակցային աշխատանք մտազրոհ վերլուծական մեթոդ խոսքային կամ բանավոր մեթոդ գրավոր մեթոդ բացատրական մեթոդ: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p>		

<p>Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսևորման ձևերը: Լեզվական նորմ:</p> <p>Թեմա 2. Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: Թեմա 3. Բառային մակարդակ: Թեմա 4. Քերականական մակարդակ: Ձևաբանություն: Թեմա 5. Շարահյուսություն:</p> <p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր, 2015: 3. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997:

1.0302/B09	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների իմացությամբ ու անսխալ, գրագետ գործառմամբ, ձևավորել կարողություններ՝ գեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժևորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքին և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնել ուսումնական գործընթացներում:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսքում, խոսքի գործառական տարբերակների համակարգը /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, գեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու խոսքի արժանիքները, 2. կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և ոճերի առանձնահատկությունները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անճշտությունները, դրսևորելու խոսքային բարձր էթիկետ: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ: 		
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարբերակներ /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:</p>		

<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: 3. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: 6. Սարգսյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997:
--

1. 0305/B03	2. Ռուսերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:

Դասընթացի խնդիրներն են.

1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա,
2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք,
3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները,
4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը,
2. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար,
3. կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին),
2. ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ
2. համագործակցային աշխատանք
3. էվրիստիկական մեթոդ
4. մտազրոհ
5. ինդուկտիվ մեթոդ
6. դեդուկտիվ մեթոդ
7. վերլուծական մեթոդ
8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
9. գրավոր մեթոդ
10. բացատրական մեթոդ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են

Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Չայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և

հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Բաժին 2.** Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: **Բաժին 3.** Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: **Բաժին 4.** Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна. Ер., 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ер., 2015.
3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/B08	2. Ռուսերեն -2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա,
2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք,
3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները,
4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը,
2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով,
3. գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով,
2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները,
3. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ,
4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը,
5. գանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը,
2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:

11. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ

<ol style="list-style-type: none"> 2. համագործակցային աշխատանք 3. Էվրիստիկական մեթոդ 4. մտագրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:</p>
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ձևաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակբայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բաժին 2. Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: Բաժին 3. Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տեքմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: Բաժին 4. Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական զեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:</p>
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М.Мкртчяна, Ер., 2004. 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ер., 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/B15	2. Անգլերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշար, 2. զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը, 2. թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները, 3. թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարահյուսական հատկանիշները, 4. տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս, 2. ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը, 3. կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից, 2. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում, 		

3. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. հաղորդակցական մեթոդ 2. մտազրոհ 3. ուսանողական պորտֆոլիո 4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն 6. աշխատանք տեղեկագրով 7. ռեֆերատ 8. ինքնուրույն աշխատանք:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարքը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.</p> <ul style="list-style-type: none"> • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • լուսատեսաշար • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաաշխարհային պատմության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mkhitarian, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004. 2. Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency., 1994. 3. Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division., 1989. 4. Myers, Sondra (Ed.). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 1997. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

1. 0305/B16	2. Անգլերեն- 2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը, 2. հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորարարությունների ոլորտից: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները, 		

<p>2. կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործելով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և քերականական կառույցներ:</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ընկալելու և վերարտադրելու կարողացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը, 2. շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատասխան գրավոր և բանավոր պատասխան, 3. կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում, 2. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ, 3. ներգրավելու ձեռք բերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով որպես հետագա մասնագիտական առաջընթացի միջոց: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները..</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. հաղորդակցական մեթոդ 2. մտազրոհ 3. ուսանողական պորտֆոլիո 4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն 6. աշխատանք տեղեկագրով 7. ռեֆերատ 8. ինքնուրույն աշխատանք: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաբքը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/ և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.</p> <ul style="list-style-type: none"> • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • պրեզենտացիա, • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ): 		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: Բաժին 2. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Հայոց պատմությունը համաշխարհային համատեքստում: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mkhitarian, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004, 2. Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency, 1994. 3. Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division, 1989. 4. Myers, Sondra (Ed.). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 1997. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc. 		

1.0305/B15	2.Տրանսերեն – 1	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.0/60/0	

6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականական և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. խորացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, 2. ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ, 3. հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտներ: 	
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները, 3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), 4. առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն, 2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները, 3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր, 4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր: 	
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու սովյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>	
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ 4. ռեֆերատ 5. դիագնոստիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք: 	
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարք</p> <p>Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:</p>	
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Ռիթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Մեռի արտահայտությունը հոդերի և ածանցների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Թեմա 4. Ածական: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: Թեմա 5. Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականչական, անորոշ ածականներ: Թեմա 6. Թվական: Քանակական և դասական թվականներ և դրանց գործածությունը: Թեմա 7. Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական</p>	

շեշտված դերանուններ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Попова И., Казакова Ж., Французский язык, М., 2008. 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, Grammaire progressive du francais, (Niveau intermediaire). 3. Cl. Miquel, Communication progressive du francais, (Niveau debutant). 4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, Manuel de francais, Erevan, 2011. 		
1.0305/B16	2.Ֆրանսերեն – 2	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր մասնագիտական տեքստերից օգտվելու ունակություններ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. խորացնել նախորդ կիսամյակում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, 2. ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ, 3. հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. ճիշտ հնչյունագով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները, 3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), 4. առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն, 2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները, 3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր, 4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու սովյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ 4. ռեֆերատ 5. դիագնոստիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարք</p>		

Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անց է կացվում բանավոր հարցում:
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Գոյականների իզական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում՝ քերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկու սեռ ունեցող գոյականներ: Թեմա 2. Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը: Թեմա 3. Անորոշ դերանվանական ածականներ: Թեմա 4. Հարաբերական դերանուններ. դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ Թեմա 5. Բայ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը: Թեմա 6. Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: Թեմա 7. Նախդիրների համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Попова И., Казакова Ж., Французский язык, М., 2008. 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, Grammaire progressive du francais (Niveau intermediaire). 3. Cl. Miquel, Communication progressive du francais (Niveau debutant). 4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, Manuel de francais, Erevan, 2011.

1.0305/ B12	2. Վրացերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6.1-ին կիսամյակ	7. Մտուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջումներին:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: ➢ Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: ➢ Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու վրացերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը, <p>բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճիշտ արտասանելու վրացերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր, <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին): 2. հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուցադրելու հմտություններ:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 		

7. գրավոր մեթոդ
8. բացատրական մեթոդ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են Ստուգաբար անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բաժին 2. Հնչյունաբանություն. վանկ և տողադարձ Բաժին 3. Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, հիմք, ածանցներ/: Բաժին 4. Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական սեռ: Շնչավոր և անշունչ առարկաներ: Գոյականի հոգնակի թվի կազմությունը: Բաժին 5. Հոլով և հոլովում(անվանական, պատմողական, սեռական, տրական, գործիական, պարագայական, կոչական հոլովներ): Կայուն և անկայուն հիմքերով գոյականների հոլովումը: Հատուկ անունների հոլովումը: Այլաձև հոլովվող գոյականներ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն), Երևան, 2017: 2. Գորգաձե Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005: 3. Գորգաձե Ռ., Հայերեն-վրացերեն զրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

1.0305/B12	2.Վրացերեն -2	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգաբար	
8. Դասընթացին պատասկն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը: Դասընթացի խնդիրներն են. <ul style="list-style-type: none"> ➢ Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: ➢ Վերհանել թերություններն ու շտկել դրանք: ➢ Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: ➢ Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում: 		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն <ol style="list-style-type: none"> 1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, 2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները: 2. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ: 3. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից վրացերեն և հակառակը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> 1. գնահատելու, վերլուծելու և գուցադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը: 2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը: 		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուցադրելու հմտություններ:		

<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ:
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:</p>
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ածական անուն, քերականական կարգերը: Ածական անունների հոլովումը: Ածականների հոլովումը գոյականների հետ: Ածականների համեմատության աստիճանները: Ածականների կազմությունը: Բաժին 2. Թվական անուն, քերականական կարգերը: Քանակական, դասական և կոտորակային թվականներ: Թվականների կազմությունը և հոլովումը: Բաժին 3. Դերանուն, քերականական կարգերը: Դերանունների տեսակներն ու հոլովումը: Բաժին 4. Բայ, քերականական կարգերը: Բայաշարքեր: Բայերի խոնարհումը: Բայի անորոշ ձևերը: Ենթակայական կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: Խնդրային կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: Բաժին 5. Բայի կերպը: Բայի սեռը: Միջսեռային փոխանցումներ: Բաժին 6. Մակբայ: Հետադրություն: Շաղկապ: Մասնիկներ: Չայնարկություն: Բաժին 7. Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները:</p>
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն), Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2017: 2. Գորգաձե Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005: 3. Գորգաձե Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

1.0105/ B02	2.Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.ստուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդկենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախագուշացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսանողների տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործընթացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենդենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ճգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին, ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները: 2. դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, 		

<p>սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները,</p> <ol style="list-style-type: none"> նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները: բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին, նախագծուշական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը Էկոլոգիական աղետներից, անցկացնելու մոնիտորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի Էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի Էկոլոգիան: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն: հետազոտություններ անելու՝ ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով: կիրառելու կանխատեսման մեթոդը՝ որոշելու համար, թե այս կամ այն գործոնը, ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ Էկոհամակարգի վրա:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումների կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառման հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացրելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> Պասիվ դասախոսություն Ակտիվ դասախոսություն   <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>զրույց</i>   Ինտերակտիվ դասախոսություն   <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>«Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում</i> ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>բանավեճ</i> ✓ <i>զրույց</i>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի զեկուցում: Այն ուստնողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 և ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «ստուգված», ապա ստանում են «Ստուգված»:
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիխի, մինիմումի, Վիլյամի գործոնների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդուցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: Թեմա 3. Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: Թեմա 4. Էներգիայի և նյութերի հոսքը Էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը Էկոհամակարգերում, Էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: Թեմա 5. Մարդու առողջության Էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: Թեմա 6. Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները:</p>

<p>Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: Թեմա 7. Քարոլորտի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Ջուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները: Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: Թեմա 8. Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիաիների միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, գիշատիչ-զոհ փոխհարաբերությունը: Թեմա 9. Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Ջրոլորտի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոլորտի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:</p> <p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Եր., 2010: 2. Գրիգորյան Ա., Աղասյան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Եր., 2008: 3. Մելքումյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2010: 4. Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Եր., 2002: 5. Валова В.Д. Основы экологии: Учебное пособие. -5-е изд., Москва, 2005.

1.0001/B01,B06	2.Ֆիզդաստիարակություն	3.0 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.1-ին, 2-րդ կիսամյակներ	7.ստուգաք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է`</b> հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակլիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները` ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը դասընթացը նպատակ ունի.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց, • նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը, • զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և այլն: <p>Դասընթացի ինդիքներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում, • ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ, • ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում, • ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք, • ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ: <p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի` ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p>		

1. սահմանելու անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները,
2. թվարկելու կոփման կանոնները և բացատրել դրանց նշանակությունը,
3. ներկայացնելու ֆիզիկական դաստիարակության պարապմունքների ժամանակ անվտանգության պահպանման կանոնները,
4. ներկայացնելու առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքները,
5. առանձնացնելու վնասակար սովորությունները և բացատրելու դրանց կործանարար ազդեցությունը անձի մտավոր և ֆիզիկական զարգացման վրա:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու նորմատիվներին համապատասխան ֆիզիկական վարժություններ (ակրոբատիկ վարժություններ, վազք, հեռացատկ),
2. ցուցաբերելու շարժողական ընդունակություններ ու ֆունկցիոնալ կարողություններ ուսուցանվող մարզաձևերում,
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աջակցելու կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս անցկացվող մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի ու սպորտային միջոցառումների կազմակերպմանը,
2. դասընթացի ժամանակ կազմակերպելու թիմային մրցախաղեր տարբեր սպորտաձևերից,
3. կազմելու իր և ընկերների առողջ կենսակերպի ապահովման ուսումնամարզական պարապմունքների պլան:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքը.

Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ .
  - տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),
  - մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
  - ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
  - անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),
  - ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),
2. արտաուսումնական պարապմունքներ.
  - ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
  - վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
  - մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
  - ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
  - մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում,
  - մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով: Ստուգարքը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

13. Դասընթացի բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

1-ին կիսամյակ

Թեմա 1. Ֆիզիկական դաստիարակություն, նրա դերն ու նշանակությունը ընդհանուր կրթական համակարգում: Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի հիգիենիկ հիմունքները: Անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները: Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլը:

Թեմա 2. Մարմնի կոփման կանոնները և դրանց նշանակությունը: Վազք: Վազքի տեխնիկայի ուսուցում: Վազք. փոփոխական արագությամբ, արգելքների հաղթահարումով, 60 մ /ցածր մեկնարկից/, 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Հեռացատկ: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում: Հեռացատկ տեղից: **Թեմա 3.** Սպորտային խաղերի դերն ու նշանակությունը ուսանողի մտավոր և ֆիզիկական դաստիարակության, ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման գործում: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. խաղի կանոնների

ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում, գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ուսուցում: Գնդակի վարում և փոխանցում 2 ձեռքով: Զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկայի ուսուցում: **Թեմա 4.** Ուսանողի առողջ կենցաղավարության հիմունքները, նրա արդյունավետության չափանիշները, պայքարը բացասական երևույթների դեմ: Երկկողմանի խաղ (վոլեյբոլ, բասկետբոլ):

2-րդ կիսամյակ

Թեմա 1. Ընդհանուր ֆիզիկական և սպորտային պատրաստության դերը ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Շարժողական ընդունակությունների կատարելագործման հիմունքները: Մարմնամարզություն: Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնձի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնձի երկարությամբ: **Թեմա 2.** Ֆիզիկական բեռնվածության ծավալը ուսանողական տարիքում, նրա միջոցով ֆիզիկական զարգացման և մարմնակազմության հնարավորություններն ու շտկման պայմանները: Մարմնամարզություն: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.** Ինքնուրույն պարապմունքների մեթոդական հիմունքները, նրանց ձևերը և տարիքային և սեռային առանձնահատկությունները: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. վերևից սկզբնահարվածի տեխնիկայի ուսուցում: Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս. տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ուսուցում: Սպորտային խաղ բասկետբոլ. գնդակին տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում, պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում, գնդակի նետում զամբյուղի մեջ: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Հարձակողական հարվածի տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում: Խաղի պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 5.** Ինքնուրույն պարապմունքների հիգիենան և ինքնահսկումը: Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական վազք: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Երկար վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները: Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): Հեռացատկ: Հեռացատկ տեղից՝ զույգ ոտքերի հրումով: **Թեմա 6.** Մասնակցությունը սպորտային մրցումների, դրանց ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակչական նշանակությունը: **Թեմա 8.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սամվելյան Լ., Պետրոսյան Գ., Թումանյան Հ., Գրիգորյան Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Եր., 2007.
2. Ազիզյան Գ., Վանեսյան Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բաբայան Հ., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բաբայան Մ., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախյան Գ., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

1.0001/B10, B13	2.Ֆիզդաստիարակություն	3.0 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	7.ստուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակլիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը դասընթացը նպատակ ունի.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել 		

ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը,

- զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և այլն,
- կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ,
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու մասսայական սպորտի, բարձր նվաճումների սպորտի և ուսանողական սպորտի առանձնահատկությունները, թվարկել սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման փուլերը,
2. ներկայացնելու ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգի կառուցվածքը, ունիվերսիադաների և օլիմպիական խաղերի տարբերությունները, թվարկել նրանց դաստիարակչական հատկությունները, ներկայացնել տեղեկություններ օլիմպիական խաղերի և անվանի մարզիկների վերաբերյալ,
3. հիմնավորելու կոնկրետ սպորտաձևի ընտրումը կանոնավոր պարապմունքների համար, թվարկելու հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կիրառման բնութագրերը,
4. թվարկելու տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները, մեկնաբանելու անհատի վրա դրանց ներգործության բնութագրերը,
5. ներկայացնելու արտադրական ֆիզիկական կուլտուրայի, արտադրական մարմնամարզության առանձնահատկությունները և մեկնաբանելու նրանց անհրաժեշտությունը մասնագիտական գործունեության մեջ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պահպանելու ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները,
2. սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում իրականացնել օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողություն կիրառելով նրա հիմնական մեթոդները և ցուցանիշները, վարել ինքնավերահսկման օրագիր,
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ,
4. կատարելու շարժողական գործողություններ ֆիզիկական վարժությունների կատարման մատուցված մեթոդներով և ցուցաբերելու նորմատիվներին համապատասխան արդյունքներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. դասախոսի անմիջական հսկողությամբ ուսանողների խմբում իրականացնելու թեմատիկ հանձնարակականի փոխադարձ վերահսկողություն,
2. աջակցելու ընկերներին թեմատիկ շարժողական գործողությունների, հնարքների կատարման ժամանակ, ներկայացնելու իր կարծիքը ընկերների ֆիզիկական պատրաստվածության վերաբերյալ,
3. վերլուծելու դասախոսի կողմից իրեն և խմբին տրված անհատական և խմբային հանձնարարականների իրականացման արդյունքները,
4. կազմակերպելու մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի պարապմունքներ, սպորտային

<p>միջոցառումներ կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս, 5. կողմնորոշվելու տարբեր իրավիճակներում, ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն վնասվածքների դեպքում:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը. Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1.Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ .</p> <ul style="list-style-type: none"> • տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ), • մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ), • ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ), <p>2.արտաուսումնական պարապմունքներ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում, • վերականգնողական միջոցառումների իրականացում, • մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի, • ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով, • մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում, • մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Դասընթացն ավարտվում է ստուգաբոլով: Ստուգաբոլը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:</p>
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. 3-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Ուսանողական սպորտը, բուհում սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլք: Թեմա 3. Վազքի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում, վազք փոփոխական արագությամբ, վազք 60 մ, 100 մ /ցածր մեկնարկից/: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Հեռացատկ տեղից, տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Վազք արգելքների հաղթահարումով: Վազք 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Թեմա 4. Ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգը, ունիվերսիադաներ, օլիմպիական խաղեր: Օլիմպիզմը և օլիմպիական դաստիարակությունը: Թեմա 5. Սպորտային խաղ վոլեյբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում, սկզբնահարվածի ուսուցում և ամրապնդում: Գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձևերով: Թեմա 6. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում: Թեմա 7. Կանոնավոր պարապմունքների համար սպորտաձևի ընտրման դրդապատճառները և հիմնավորումը: Հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համամակարգերի համառոտ հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը: Թեմա 8. Սպորտային խաղ սեղանի թենիս, խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում: Թեմա 9. Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնձի առաջ, ետ, «կամուրջ», կանգ թիակների վրա պառկած դրությունից: Թեմա 10. Մարմնամարզություն: Ցատկ այծիկի վրայից` ոտքերը զատած եղանակով: 4-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները: Անհատի ֆիզիկական, շարժողական և հոգեկան հատկությունների վրա դրանց ներգործության բնութագրերը: Թեմա 2. Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնձի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնձի երկարությամբ: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: Թեմա 3. Մարզապարապմունքների արդյունավետության հսկողությունը, ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները: Թեմա 4. Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Վերնից սկզբնահարվածի, հարձակողական հարվածի տիրապետման, խաղի պաշտպանության տեխնիկաների ուսուցում և ամրապնդում: Թեմա 5. Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս, նրանց տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ամրապնդում: Թեմա 6. Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողությունը, նրա հիմնական մեթոդները, ցուցանիշները և ինքնավերահսկման օրագիրը: Թեմա 7. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, գնդակին տիրապետելու,</p>

պաշտպանության, զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկաների ամրապնդում: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղեր վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 9.** Առաջին բուժօգնությունը վնասվածքների դեպքում: **Թեմա 10.** Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): **Թեմա 11.** Հեռացատկ տեղից զույգ ոտքերի հրումով: **Թեմա 12.** Արտադրական ֆիզիկական կուլտուրա, արտադրական մարմնամարզություն, նրանց նշանակությունը մասնագիտական գործունեության մեջ և նրանց առանձնահատկությունները: **Թեմա 13.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մամվելյան Լ., Պետրոսյան Գ., Թումանյան Հ., Գրիգորյան Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Եր., 2007:
2. Ազիզյան Գ., Վանեյան Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բաբայան Հ., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բաբայան Ս., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախյան Գ., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

1. 0304/B12	2. Փլիլիսոփայության հիմունքներ	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/0/30	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, 2. բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, 3. հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները, 2. բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից, 2. վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը, 3. կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում: 		

գ. քննհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացրելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ճանաչողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Եր., 1980: 2. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 1, Եր., 1987: 1. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 2, Եր., 1987: 2. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Եր., 1980: 3. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Եր., 2004: 4. Փիլիսոփայության բառարան, Եր., 1975:

1.0001/B 07	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ հնարավոր վնասվածքների և այլ ախտահարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման անհրաժեշտ կարողություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները, 2. ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին, 3. մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները, 4. ներկայացնելու համաճարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը, 5. ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային գնում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն, 2. դրսևորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում, 3. ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում, 4. օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից		

<p>իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում, աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ, վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքը.</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն սեմինար հարցադրումներ և քննարկումներ լաբորատոր աշխատանքներ տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p> <p>Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներ ու պատահարներ: Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: Թեմա 2. Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնույթագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: Բաժին 2. Քաղաքացիական պաշտպանություն: Թեմա 3. Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: Թեմա 4. Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնույթագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: Թեմա 5. Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյաև հոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: Թեմա 7. Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: Բաժին 3. ԱՌ-ում բնակչության առաջին բուժօգնություն: Թեմա 8. Առաջին բուժօգնությունն ու մինչբժշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: Թեմա 9. Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Թեմա 10. Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: Թեմա 11. Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: Թեմա 12. Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Մարկարյան Ռ., Ջանջուղազյան Ն., Օհանջանյան Մ., Հարությունյան Ա., Հարությունյան Վ., Բաղդասարյան Լ., Հասրաթյան Ռ., Վարդանյան Ջ., Քաղպաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր, Եր., 2006: Մինչբժշկական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2000: Մանասյան Կ., Սիրտ-թոքային վերակենդանացման մինչբժշկական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., 2007: Ադամյան Մ., Փոխադրական անշարժացում, ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., 2011: Մանուկյան Ս., Ճաղարյան Գ., Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2017: 		

1. 0304/B05	2. Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 15/0/15	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Ստուգարք	

<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին, 2. ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կորողություն, 3. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար:
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լուսաբանելու Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 3. արժևորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները: <p>գ. քննիչական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը և հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում: 2. բանավիճելու:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաղբյուրները.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաթղթ. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք. ա. 9-6-րդ դդ/: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեսյան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5. Հայաստանը վաղ միջնադարում: Թեմա 6. Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Թեմա 7. Հայաստանը ուշ միջնադարում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p>

1. Հայոց պատմություն, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Մտ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975:
3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000:
4. Հայոց պատմություն, (Պոդոյան Ս., Ասրյան Ա.), Եր., 2009:

1.0304/B09	2.Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.15/0/15	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Մտուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին, 2. ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն, 3. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերաբնակարարելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները, <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու: 		
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. անհատական և խմբային առաջադրանքներ: 		
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Մտուգարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:</p>		
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: Թեմա 2. Ռուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: Թեմա 3. Հայկական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 4. Ազատագրական</p>		

<p>խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: Թեմա 5. Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: Թեմա 6. Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: Թեմա 7. Հայաստանը 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների շրջանում: Թեմա 8. Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: Թեմա 9. Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: Թեմա 10. Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: Թեմա 11. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց պատմություն, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Եր., 2009:

**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ**

1.0201/B17.	2.Տնտեսագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ տնտեսագիտական ընդհանուր գիտելիքներ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները, 2. ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները, 3. ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից, 4. ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները, 2. ներկայացնելու շուկայի մոդելները, ռեսուրսների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսաբանկային համակարգը, 2. վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. աշխատելու թիմում, 2. տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվելու հանրության հետ: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություններ 2. սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր 3. խմբային աշխատանքներ 4. ռեֆերատներ: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգաքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաքը համարվում է հանձնված:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p>		

Թեմա 1. Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.** Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: **Թեմա 3.** Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապտույտը: **Թեմա 4.** Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: **Թեմա 5.** Սպառողի վարքի տեսություն: **Թեմա 6.** Արտադրության ծախքերի տնտեսություն: **Թեմա 7.** Շուկայի կառուցվածքը և գնի ու արտադրության ծավալի որոշումը: **Թեմա 8.** Ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: **Թեմա 9.** Ռեսուրսների գների ձևավորումը: **Թեմա 10.** Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: **Թեմա 11.** Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: **Թեմա 12.** Փողը և բանկային համակարգը, դրամավարկային քաղաքականություն: **Թեմա 13.** Պետական բյուջեն և ֆիսկալ քաղաքականությունը: **Թեմա 14.** Միջազգային առևտրի տեսություն: **Թեմա 15.** Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գորթնի Ջ. Տնտեսագիտություն, Եր., 1999:
2. Մամուելսոն Ս., Նորթհանուս Ու., Տնտեսագիտություն, Եր., 1997:
3. Макконнелл К.Р., Брюс С.Л. Экономика. 17-ое изд., Москва, 2009.
4. Экономическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

1.0201/B 17	2.Գործարարության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ, 2. մշակել կազմակերպա-կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ զբաղվելու համար, 3. հաղորդել գիտելիքներ գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության վերաբերյալ: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները, 2. տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը, 3. իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը, 4. թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. մշակելու բիզնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը, 2. կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը, 3. գնահատելու ռիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում, 4. հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. աշխատելու թիմում, 2. մոտիվացնելու, 3. առաջնորդելու, 4. աշխատելու տեղեկատվության հետ: 		
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ4. պատրաստել զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանաբեճ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/ 2. դասախոսություն, սեմինար 3. ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց, ռեֆերատ,/ 4. ճանաչողական էքսկուրսիաներ: 		

<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց կացվում գրավոր:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Գործարարության էությունը և ֆունկցիաները: Թեմա 2. Գործարարության միջավայրը և տեսակները: Թեմա 3. Գործարարության սուբյեկտները: Թեմա 4. Ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը: Թեմա 5. Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հայեցակարգը, որպես գործարարության նախադրյալ: Թեմա 6. Մարքեթինգի պլան: Թեմա 7. Գործունեության կադրային ապահովումը: Թեմա 8. Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: Թեմա 9. Արտադրական պլան Թեմա 10. Ինքնարժեքի կալկուլյացիա: Թեմա 11. Ձեռնարկատիրական ռիսկ: Թեմա 12. Ֆինանսական պլանավորում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кондратьева М., Баландина Е., Трефилова Ю., «Бизнес-планирование» учебное пособие, Ульяновск УЛГТУ 2014/ http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf 2. Буров В. Ю., «Основы предпринимательства», учебное пособие, Чита, 2011. 3. Богомолова В., Белоусова Н., Кублашвили О., Ролдугина Р., «Бизнес-планирование», учебное пособие, Москва 2014 http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf// 4. Башаримова С., Дасько М., Основы предпринимательства, учебное пособие. 5. Торосян Е., Сажнева Л., Ж.Н.Зарубина, «Основы предпринимательской деятельности», учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf//.

1.0104/B04	2. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կկիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին, 2. մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները, 3. բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ, 4. կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար, 5. ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները, 2. ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար, 3. վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ, 4. ուսանողը ունակ կլինի ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները, <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները, 2. կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով, 3. էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ, 4. կիրառելու Power Point ծրագիրը գեկուցումների, ռեֆերատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		

<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. գործնական աշխատանք</p>		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարք.</p> <p>Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները 2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը 3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից: 		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները.</p> <p>Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷՀՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշասարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷՀՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ճայլ, ֆայլի անվանում. ֆայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները:</p> <p>Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում.</p> <p>Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տառի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapes-երի հետ: Աղյուսակների տեղադրում:</p> <p>Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ</p> <p>Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները:</p> <p>Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:</p> <p>Ներկայացումների ստեղծում: Անիմացիաների և ոճերի հաղորդում սահիկներին: Չայնային, լուսային ոճերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայնացված միջոցների հետ:</p>		
<p>Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ս., Խաչոյան Լ., Իսպիրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն.. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2012: 2. Тихомиров А., Прокди А.К. Колосков П.В., Клендрова И.А. и др. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Эл. Книга, 2008. 3. Ջանփոլադյան Բ., Քոմփյութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, Եր. 2000: 		

1.0304/B17	2.Քաղաքագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները, 		

<p>2. ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները,</p> <p>3. ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <p>1. ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները,</p> <p>2. ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները,</p> <p>3. թվարկելու ու մեկնաբանելու պետական կառավարման ձևերը:</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <p>1. վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները,</p> <p>2. մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը,</p> <p>3. մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,</p> <p>2. աշխատելու թիմում:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն</p> <p>2. քննարկումներ</p> <p>3. բանավեճեր</p> <p>4. զեկուցումներ:</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.   Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաբքը համարվում է հանձնված:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերություններ: Թեմա 4. Քաղաքական ընտրանի /էլիտա/: Թեմա 5. Քաղաքական լիդերություն: Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմներ: Թեմա 7. Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: Թեմա 8. Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Թեմա 9. Քաղաքացիական հասարակություն: Թեմա 10. Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: Թեմա 11. Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: Թեմա 12. Գաղափարախոսությունների տեսություն: Թեմա 13. Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: Թեմա 14. Քաղաքականությունը և կրոնը: Թեմա 15. Քաղաքական մշակույթ:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Քաղաքագիտություն, Եր., 2006:</p> <p>2. Буренко В., Журавлев В., Политология, М., 2004.</p> <p>3. Гаджиев К., Политология. Москва, 2005.</p> <p>4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, М., 1999.</p> <p>5. Пушкарева Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, М., 2002.</p> <p>6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТПССПИ, М., 1998.</p>

1. 0304/B14	2. Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
<p>14. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p>		

<p>1. ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ,</p> <p>2. ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ,</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <p>1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները,</p> <p>2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը,</p> <p>3. մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <p>1. կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ,</p> <p>2. վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում,</p> <p>3. վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p>
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն</p> <p>2. ռեֆերատ</p> <p>3. զեկուցում:</p>
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.   Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Եր., 2002:</p> <p>2. Առաքելյան Ս., Գաբուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Եր., 2003, 2006:</p> <p>3. Բարսեղյան Ս., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Եր., 2000:</p> <p>4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Եր., 1999:</p> <p>5. Դարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Եր, 2001:</p> <p>6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Եր., 2002:</p>

1.0202/B 17	2.Մշակութաբանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա:</p>		

<p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ, 2. ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները, 2. վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան, 3. մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. գեկուցումներ: 		
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբք. Անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>		
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջագետքյան, եգիպտական, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: Թեմա 10. Սոդեռնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը: Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:</p>		
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մելքունյան Գ., Մշակութաբանություն, Եր., 2000: 2. Սարգսյան Ս., Մշակութաբանություն, Եր., 1997 3. Սարգսյան Ս., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Եր., 2004: 4. Арутюнов С., Рыжакова С., Культурная антропология, М., 2004. 5. Розин В., Культурология, М., 1998. 		

1.0304/B17	2.Կրոնագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաբք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, ար-</p>		

<p>դի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ, 2. ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնաձիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք, 2. նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները, 2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճ 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ: 		
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>		
<p>13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Թեմա 2. Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Թեմա 3. Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Թեմա 4. Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Թեմա 6. Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Թեմա 7. Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: Թեմա 8. Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: Թեմա 9. Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Թեմա 10. Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:</p>		
<p>14.Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Եր., 2002: 2. Աստվածաշունչ: 3. Գուրան, Սոֆիա, 1929: 4. Երուանդ վրդ. Տեր- Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908. 5. Владимирон Н., Овсиенко Ф., Мировые религии, М., 1998. 6. История религии, т. 1-2, М., 2002. 		

1.0303/B17	2.Բարոյագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	

<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյափիլիսոփայական աշխարհայացքի ձևավորմանը:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին, 2. ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին, 3. նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը, 4. բացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, 5. վերլուծել բարոյականությունն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները, 6. ընդլայնել սովորողների մտահորիզոնը:
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու չափանիշները, 2. արժևորելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: 2. բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, 3. վերլուծելու բարոյականությունն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գեկուցումներ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաբք. Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. Թեմա 1. Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: Թեմա 2. Բարին և չարը: Թեմա 3. Պարտք և պատասխանատվություն: Թեմա 4. Պատիվ և արժանապատվություն: Թեմա 5. Խիղճ: Բարոյական իդեալ: Թեմա 6. Կյանքի իմաստն ու նպատակը: Թեմա 7. Երջանկություն. Սեր: Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները: Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: Թեմա 9. Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները: Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն: Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: Թեմա 11. Բարոյականության հասարակական խնդիրները: Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 12. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 13. Անձի բարոյական գործունեությունը: Թեմա 14. Անձի բարոյական հարաբերությունները: Թեմա 15. Անձի բարոյական մշակույթը: Բաժին 5. Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: Թեմա 16. Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերաիմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: Թեմա 17.</p>

Ազգային-բարոյական նկարագիր: **Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: Թեմա 18.** Կիրառական բարոյագիտություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Разин А., Этика, Москва, 2003.
2. Дробницкий О., Понятие морали, Москва, 2004.
3. Мур Дж., Прунципы этики, Москва, 1984.
4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000.
5. Словарь по этике.

1.0304/B17	2.Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
-------------------	------------------------------------	------------------------

4.2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0
---------------------	------------------

6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք
------------------------	------------------

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, գերծ մնալ տրամաբանական սխալներից:

- Դասընթացի խնդիրները.**
1. ցույց տալ հասկացության և բառի տարբերությունները,
  2. ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ,
  3. ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին,
  4. ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները,
2. մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերություններին, տրամաբանական հիմնական օրենքները,
3. սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները,
2. զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները,
3. զանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկում
3. բանավեճ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հասկացություն: **Թեմա 3.** Դատողություն: **Թեմա 4.** Տրամաբանության օրենքները: **Թեմա 5.** Մտահանգում: **Թեմա 6.** Ապացուցում և հերքում: **Թեմա 7.** Պարալոգիզմ, սոփեստություն, սրամտություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:

<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976: 2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975. 3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993. 4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967. 5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:

1.0303/B17	2.Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսևորման ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ: 2. ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսևորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում: 		
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները, 2. սահմանելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները, 2. վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը, 3. մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. զեկուցումներ: 		
<p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: Թեմա 2. Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: Թեմա 3. Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, ֆկուս խումբ: Թեմա 4. Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: Թեմա 5. Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бабосов Е., Прикладная социология. Тетра Системс, 2001. 2. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Москва, 2011. 		

3. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012.

4. Долгоруков А., От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011.

5. Ельмеев В., Овсянников В., Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.)

6. Кравченко А., Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М., 1998.

1.0105/B17	2.Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտությունների ներկայացուցիչներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այն պիտի առաջին հերթին ապագա մտավորականին ուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտությունների ուսումնասիրման առարկաների ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարբերություններին, որ նման մտավորականն իր հետագա գործունեության ընթացքում հնարավորին չափ քիչ ենթարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշարմունքներին ու սնահավատություններին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ճանաչման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք, 5. ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը, 6. բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները, 7. ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը, 2. ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին, 3. մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում, 2. կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալու որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին, 3. կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը, 2. օգտվելով տարբեր աղբյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան, 3. ստեղծագործելու՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, զեկուցումը), 2. գործնական մեթոդները (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը), 3. տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, անալոգիա), 4. ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական-ցուցադրական, պրոբլեմային-որոնողական), 5. համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ), 6. քննադական մտածողության մեթոդները, 		

<p>7. խմբային աշխատանքի մեթոդները, 8. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները, 9. վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք ռեֆերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնում է դրսևորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: Թեմա 3. Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Թեմա 4. Հարաբերականության հաստուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Թեմա 5. Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Թեմա 6. Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Թեմա 7. Էվոլյուցիոն - կենսաբանության կոնցեպցիաները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասլանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Եր., 2007: 2. Канке В., Концепции современного естествознания, Логос., М., 2002. 3. Концепции современного естествознания Питер 2008 , (Под. редакц. Л. А. Михайлова).</p>

1. 0304/B14	2. Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>15. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <p>3. ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ, 4. ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ,</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <p>1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները, 2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը, 3. մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <p>4. կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ, 5. վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում, 6. վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>		

<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. զեկուցում:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Եր., 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գաբուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Եր., 2003, 2006: 3. Բարսեղյան Ս., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Եր., 2000: 4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Եր., 1999: 5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Եր, 2001: 6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Եր., 2002:

1.0104/B04	2. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կկիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:</p> <p>Դասընթացի խնդիրները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին, 7. մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները, 8. բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ, 9. կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար, 10. ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել: 		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները, 2. ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար, 3. վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ, 4. ուսանողը ունակ կլինի ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները, <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p>		

<ol style="list-style-type: none"> 1. օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները, 2. կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով, 3. էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ, 4. կիրառելու Power Point ծրագիրը գեկուցումների, ռեֆերատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գործնական աշխատանք
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգարք.</p> <p>Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները 5. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը 6. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները.</p> <p>Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷՀՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշատարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷՀՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, ֆայլի անվանում. ֆայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները:</p> <p>Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում.</p> <p>Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տառի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapecերի հետ: Աղյուսակների տեղադրում:</p> <p>Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ</p> <p>Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները:</p> <p>Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:</p> <p>Ներկայացումների ստեղծում: Անիմացիաների և ոճերի հաղորդում սահիկներին: Ձայնային, լուսային ոճերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայնացված միջոցների հետ:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ա., Խաչոյան Լ., Բսպիրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն.. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2012: 5. Тихомиров А., Прокди А.К. Колосков П.В., Клендрова И.А. и др. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Эл. Книга, 2008. 6. Չանփոլադյան Բ., Քոմփյութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, Եր. 2000:

**ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ**

1. 0303/B22	2. Մասնագիտության ներածություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է իրագրելու ուսանողին ուսումնական գործունեության առաձնահատկությունների մասին, նպաստել հոգեբանության բնագավառում գիտելիքների ձեռքբերմանը և կիրառմանը: ուսանողներին ծանոթացնել հոգեբանության գիտական հիմունքներին, տեսություններին և հիմնական բնագավառներին, զարգացման ժամանակակից միտումներին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p><i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i></p> <p>1. նկարագրելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության բովանդակությունը, առանձնահատկությունները,</p> <p>2. տարբերակելու ուսումնական գործունեության ձևերը, բովանդակությունը, պահանջները և տրամաբանությունը:</p> <p><i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i></p> <p>1. ճանաչելու արդի հոգեբանության հիմնադրույթները և հասկացությունները,</p> <p>2. վերլուծելու հոգեբանության տարբեր բնագավառներում գիտելիքների ձեռքբերման ուղիները,</p> <p><i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i></p> <p>1. կազմակերպելու իր ուսումնական գործունեությունը ինչպես լսարանային պայմաններում, այնպես էլ ինքնուրույն ուսումնական և հետազոտական աշխատանքներում:</p>		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Գ1. համագործակցելու սովյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն</p> <p>2. քննարկում</p> <p>3. ինքնուրույն աշխատանքներ</p>		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p><i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (3 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 3,3,2 միավոր արժեքով):</p> <p><i>Ընթացիկ ստուգում.</i> առավելագույնը՝ 3 միավոր արժեքով:</p> <p><i>Եզրափակիչ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):...</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հոգեբանության ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեբանության տեղը գիտությունների համակարգում Թեմա 3. Հոգեբանության մեթոդաբանական հիմքերը: Թեմա 4. Հոգեբանության հիմնական ուղղությունները Թեմա 5. Հոգեբանության հիմնական ուղղությունները Թեմա 6. Հոգեբանի գործունեության հիմնական ուղղությունները Թեմա 7. Հոգեբանական աշխատանքը տարբեր մասնագիտական ոլորտներում Թեմա 8. Հոգեբանի մասնագիտական էթիկան:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Ս., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն (ղեմքեր, փաստեր): Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2010:</p>		

2. Климов Е., Психология как профессия. М., 2009.
 3. Маклаков А., Общая психология. Питер, 2006.
 4. Introduction to Psychology// https://ocw.mit.edu/ans7870/9/9.00SC/MIT9_00SCF11_text.pdf

1.0303/B21	2. Հոգեբանության հիմունքներ	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ / շաբ	5. 30/15/15	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել հոգեկան գործունեության ընդհանուր օրինաչափությունների, հիմնարար կատեգորիաների, տեսությունների և հիմնական մեթոդների մասին ամբողջական գիտելիքներ:</p> <p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. մեկնաբանելու ընդհանուր հոգեբանության տեսական հիմքերը 2. նկարագրելու հոգեկանի կառուցվածքը, զարգացման օրինաչափությունները <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. վերլուծելու հոգեկանի զարգացման օրինաչափությունները 2. կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման փոփոխությունները, <i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> 1. տիրապետելու հոգեկան գործընթացների, վիճակներին հատկությունների վերլուծության միջոցներին</p>		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում, Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Գ 3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. քննարկում, 3. ինքնուրույն աշխատանքներ:</p>		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): <i>Եզրափակիչ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հոգեկանի զարգացումը, օրինաչափությունները: Թեմա 2. Հոգեկանի ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Թեմա 3. Հոգեկանի կառուցվածքը, մակարդակները Թեմա 4. Հոգեկան գործընթացներ Թեմա 5. Հոգեկան վիճակներ Թեմա 6. Հոգեկան հատկություններ: Թեմա 8. Գործունեություն, Թեմա 9. Գործունեության տեսակները Հաղորդակցում Թեմա 10. Հաղորդակցում Թեմա 11. Սոցիալական խմբեր. տեսակները, Թեմա 12. Փոքր խմբեր և կոլեկտիվ</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Փիլոսոֆիայի Մ., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2019. 2. Еникеев М. И., Общая и социальная психология, М., Норма, 1999.</p>		

3. Маклаков А.Г. Общая психология. Питер, 2012.
 4. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии, Питер, 2012.
 5. Introduction to Psychology// https://ocw.mit.edu/ans7870/9/9.00SC/MIT9_00SCF11_text.pdf

1. 0303/B53	2. Հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդաբանական հիմունքներ	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6.1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական հետազոտության իրականացման առանձնահատկություններին, մեթոդներին, մեթոդաբանական հիմքերին, տալ գիտելիքներ հոգեբանական հետազոտության մեթոդների մասին, կարողանալ մշակել, մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները և ներկայացնել դրանք:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, 2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները, 3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: 2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: 2. 4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Ա3 սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության խնդիրների լուծման համար</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p>		

<ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. ինքնուրույն աշխատանքներ
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հոգեբանության մեթոդաբանությունը, տեսությունը, մեթոդը, մեթոդիկան: Թեմա 2. Հոգեբանության առարկայի վերաբերյալ մեթոդաբանական տարբեր մոտեցումները: Թեմա 3. Հոգեբանական հիմնական ուղղությունների մեթոդաբանական հիմքերը Թեմա 4. Հոգեբանական հետազոտության մեթոդաբանությունը: Թեմա 5. Հոգեբանական հետազոտություններ պլանավորելու և իրականացնելու մեթոդաբանությունը: Թեմա 6. Հոգեբանական հետազոտություններ իրականացնելիս տվյալները հավաքագրելու մեթոդաբանական հիմնահարցերը: Թեմա 7. Հոգեբանական հետազոտությունների մեկնաբանության մեթոդաբանական հիմքերը Թեմա 8. Դիսկուրս վերլուծությունը և դրա կիրառությունը հոգեբանական հետազոտություններում</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ավանեսյան Հ., փորձարարական հոգեբանություն, Երևան, 2021, 370 էջ 2. Аллаhverдов В.М. Методологическое путешествие по океану бессознательного к таинственному острову сознания. СПб.: Речь, 2003. 3. Бусыгина Н.П. Методология качественных исследований в психологии. Учеб. пособие. М.: ИНФРА, 2013. 304 с. 4. Корнилова Т. В. , Смирнов С. Д. Методологические основы психологии./ Корнилова Т. В. , Смирнов С. Д. - М.: ЮРАЙТ, 2012. - 484 с. 5. Манухина С. Ю. , Занковский А. Н. Методологические основы психологии / Манухина С. Ю. , Занковский А. Н - М.: Евразийский открытый институт, 2011. - 152 с. 6. Методология и история психологии: предмет психологии. Тематический выпуск. Т.1. Вып. 1.2009. 7. Психологическая теория деятельности: вчера, сегодня, завтра/ под ред А.А.Леонтьева.- М.: Смысл, 2008.

1. 0303/B20	2. ԿՆՀ մոբֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել կենտրոնական նյարդային համակարգի կառուցվածքային առանձնահատկությունների և գործառնությունների, բարձրագույն նյարդային գործունեության հիմնական օրինաչափությունների վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ, ինչպես նաև դրանց գործնական կիրառման կարողություններ և հմտություններ:</p>		
<p>9. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու կենտրոնական նյարդային համակարգի կառուցվածքագործառնական հիմքերը, գործառնության մեխանիզմները, 2. ներկայացնելու և քննարկելու մարդու կենտրոնական նյարդային համակարգի ֆիլո- և օնոտոգենեզը, 3. վերլուծելու միջնորդանյութերի դերը ԿՆՀ-ի գործառնության մեջ, 4. սահմանելու բարձրագույն նյարդային գործունեության մեխանիզմները և օրինաչափությունները, 5. սահմանելու նոր կոնցեպտուալ մոտեցումները գիտական հիմնախնդիրների լուծման ժամանակ: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու ստացած գիտելիքները նորմայում և ախտաբանության մեջ հոգեկանի ուսումնասիրման ժամանակ, 2. կապ հաստատելու օրգանիզմի նյարդային համակարգի կազմավորման և ֆիզիոլոգիական 		

<p>գործընթացների միջև,</p> <p>3. բացատրելու տարբեր հոգեկան վիճակների, հատկությունների և գործընթացների ուղեղային ապահովման առանձնահատկությունները,</p> <p>4. որոշելու կենտրոնական նյարդային համակարգի գործունեության խանգարումների ուղեղային բաժինների ախտահարումները:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. կիրառելու նյարդային համակարգի գործառնությունների ուսումնասիրման մեթոդները և հնարքները,</p> <p>2. կիրառելու ԿՆՀ-ի և ԲՆԳ-ի գործառնության վերաբերյալ տեղեկության հավաքագրման, մշակման և պահպանման մեթոդները:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն</p> <p>2. սեմինար</p> <p>2. գործնական</p> <p>3. տեսանյութերի դիտում</p> <p>4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն</p> <p>5. բանավոր զեկուցում</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Բաժին 1. Ներածություն: ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա առարկան: ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա առարկայի նպատակը և խնդիրները: Նյարդային համակարգի զարգացումը ֆիլո- և օստոգենեզում: Նեյրոնի կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունները: Միմապս, կառուցվածքը, տեսակները, սինապսում նյարդային ազդակի փոխանցման մեխանիզմները: Ռեֆլեկտոր աղեղի կառուցվածքը: Միջնորդանյութերը և դրանց դասակարգումը: Միջնորդանյութերի դերը հոգեկանի գործառնության մեջ:</p> <p>Բաժին 2. Կենտրոնական նյարդային համակարգի բաժինների կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները: ԿՆՀ-ի բաժինների կառուցվածքը, դրանց միջև առկա կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ կապերը, ախտահարման ժամանակ առաջացած խանգարումները: Ողնուղեղի կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները՝ ողնուղեղի գորշ նյութի կառուցվածքը և ֆունկցիաները, սպիտակ նյութը (կպուկային, զուգորդական և պրոյեկցիոն նյարդաթելերի ընթացքը և դերը): Գլխուղեղի կառուցվածքը: Երկարավուն ուղեղի կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները: Երկարավուն ուղեղի գործառնության հոգեբանական և ֆիզիոլոգիական դրսևորումները: Ուղեղիկի կառուցվածքը և դրա խանգարումները: Միջին ուղեղի կառուցվածքը և գործառնությունը: Միջանկյալ ուղեղի կառուցվածքը: 12 զույգ գանգուղեղային նյարդերի տեղորոշումը, գործառնությունը: Գլխուղեղի մեծ կիսագնդերի կառուցվածքը, դրա ֆունկցիոնալ բեռնվածությունը:</p> <p>Բաժին 3. ԲՆԳ ֆիզիոլոգիայի ուսումնասիրության մեթոդաբանություն. նյարդային համակարգի ռեֆլեկտոր գործունեությունը, պայմանական և ոչ պայմանական ռեֆլեքսների առանձնահատկությունները, պայմանական և ոչ պայմանական արգելակում և դրանց դերը հոգեկանի գործառնության մեջ: Պայմանառեֆլեկտոր գործունեության օրինաչափությունները: Պայմանական ռեֆլեքսների գոյացման մեխանիզմները: Ուղեղի ինտեգրատիվ գործունեություն: Վարքի ձևերը: Վարքի կազմակերպման գործոնները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Шербатых Ю., Туровский Я.А. Анатомия центральной нервной системы для психологов: Учебное пособие. Питер, 2007.</p> <p>2.Плотникова М., Анатомия центральной нервной системы : учеб. Пособие. Тюмень, 2009.</p>

3.Анатомия, физиология, психология человека : краткий иллюстрированный словарь/ ред. А.С.Батуев. Питер, 2005.

4.Tortora, G.J., Derrickson, B. *Principles of Anatomy and Physiology (15th edition)*. Publisher.J. Wiley, 2016.

5.Դասախոսությունների տեքստեր և մեթոդական ուղեցույց նկարներով՝ էլեկտրոնային կրիչով:

1. 0303/B53	2. Իմացական գործընթացների հոգեբանություն -1	3. 7 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/15/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8.Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունների, հիմնական տեսական և կիրառական մոտեցումների և հայեցակարգերի վերաբերյալ ամբողջական պատկերացումներ, ընդլայնել և լրացնել գիտելիքները պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության, որպես հոգեբանական երևույթների, զարգացման, օրինաչափությունների, տեսակների, առանձնահատկությունների և ուսումնասիրման մեթոդների մասին, զարգացնել մեթոդոլոգիական գիտելիքները, որը թույլ կտա ուսանողին համադրել անհատական մոտեցումները ընդհանուր, համակարգային մոտեցումների հետ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p>		
<p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p>		
<ol style="list-style-type: none"> մեկնաբանելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական տեսական (դասական և ժամանակակից) մոտեցումները, ներկայացնելու և վերարտադրելու պերցեպտիվ գործընթացների հայրենական և արտասահմանյան հեղինակների կողմից մշակված տեսական և կիրառական հիմքերը, վերլուծելու պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության վերաբերյալ հիմնարար գրականությունը, տեսությունները, քննարկելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական փորձարարական մոտեցումները, հիմնական ուղղությունները, առաջադրանքներն ու խնդիրները: 		
<p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p>		
<ol style="list-style-type: none"> ճանաչելու և մեկնաբանելու պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունները, օրինաչափությունները, հիմնական օրենքները, քննարկելու զգայության, ընկալման և ուշադրության ծագումնաբանական խնդիրները, տարբերակելու նրանց բնութագրող հիմնական հասկացության համակարգը, ինքնուրույն իրականացնելու ուսումնասիրություններ՝ փորձարարական ճանապարհով: 		
<p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p>		
<ol style="list-style-type: none"> պատրաստելու բանավոր զեկուցումներ պերցեպտիվ գործընթացների հոգեբանությանը վերաբերող լրացուցիչ գրականությունից, վերլուծելու և եզրակացություններ կատարելու պերցեպտիվ գործընթացների տեսական դրույթների, և գործնական ու կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ, կիրառելու գիտելիքները հոգեբանական այլ գործընթացների և երևույթների դրսևորման հոգեբանական առանձնահատկությունների և պատճառահետևանքային կապերի բացահայտման համար: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p>		
<p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ ախտաբանական դրսևորումները</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p>		

Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,
Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
 1. դասախոսություն՝ տեսական նյութի մատուցում
 2. սեմինար պարապմունք, մենագրությունների ինքնուրույն ընթերցանություն և խմբային քննարկում
 3. գործնական պարապմունք և ինքնուրույն կատարած հետազոտությունների ներկայացում
 4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Բաժին 1. Իմացական գործընթացների դերը մարդու կենսագործունեության մեջ: **Բաժին 2.** Ուշադրություն: **Բաժին 3.** Զգայություն: **Բաժին 4.** Ընկալում. **Բաժին 5.** Մտապատկերներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.
 1. Գրին Է., Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությունում, Եր., 2007:
 2. Փիլոսոփայության Մ., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2019:
 3. Годфруа Ж., Что такое психология. Т. 2, М. Мир, 1992.
 4. Маклаков А., Общая психология. СПб., 2012.
 5. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2012.
 6. Фаликман М.В., Внимание. М. АСАДЕМ 2006.
 7. Шифман Х., Ощущение и восприятие, 5-е изд. - СПб.: Питер, 2003.

1. 0303/B25	2. Հոգեբանության պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.45/0/15	
6.2-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ուսանողներին առարկայի հիմնախնդիրներն ու բովանդակությունը, հոգեբանության գիտության զարգացման ուղին, ներկայացնել հոգեկանի՝ որպես հոգեբանության ուսումնասիրության առարկայի զարգացումը պատմական տարբեր ժամանակաշրջաններում, ծանոթացնել այն կարևորագույն հարցերին, որոնք առնչվում են հոգեբանության գիտության ձևավորմանը, զարգացման ընթացքին, կառուցվածքին, ինչպես նաև ժամանակակից հայեցակարգերին, միջառարկայական և միջբնագավառային նշանակությանը, հայ հոգեբանական մտքի զարգացմանը, վերլուծել և ներկայացնել նաև հոգեբանության գիտության զարգացումը Հայաստանում:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ճանաչելու հոգեբանության գիտության նախահիմքերը, բնութագրելու հոգեբանության գիտական համակարգը, ներկայացնելու վերջինիս կառուցվածքը, խնդիրները և մեթոդները, 2. մեկնաբանելու հոգեբանական տեսությունները, դպրոցների, ուղղությունների, նրանց հայեցակարգերի և տեսական հայացքների դրույթները, 3. ներկայացնելու հոգեկանի ծագման և զարգացման հիմնախնդիրը, հոգեկանի ուսումնասիրության էմպիրիկ կողմը, փորձարարական ուղին և հետազոտական բնույթը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու վերլուծաբանադրական աշխատանքներ իրենց մասնագիտության համար, 2. մեկնաբանելու հոգեկանի կառուցվածքը, հոգեկան երևույթները, գործընթացները և հատկությունները</p>		

<p>իրենց պատմական զարգացման ընթացքում,</p> <p>3. իրականացնելու ուսումնասիրություններ հոգեբանության տեսությունների և մոտեցումների, փորձարարական ուսումնասիրության վերաբերյալ:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. մշակելու հոգեբանության մասնագիտական գրականություն, պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ աշխատելու մասնագիտական միջավայրում,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 2. քննարկումներ 3. բանավեճ
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Անտիկ շրջան և միջգիտական հոգեբանություն. հոգեբանության փիլիսոփայական հիմքերը: Թեմա 2. Միջնադար. գիտակցության հիմնախնդիրները և արաբական փիլիսոփայության զարգացումը: Թեմա 3. Վերածննդից հետո մինչև նորագույն շրջան. հոգեբանության գիտության զարգացման և ձևավորման ամփոփում: Թեմա 4. Նորագույն շրջան. հոգեբանության ժամանակակից ուղղությունները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հոգեբանություն (Դեմքեր, փաստեր): Խմբ. Հ. Ավանեսյան, Եր., 2010: 2. Հայ հոգեբանների միջազգային ներուժը, Եր., 2015: 3. Лучинин А., История Психологии, изд. Экзамен, М., 2005. 4. Ярошевский М., История психологии. 3-е изд. М., 1985.

1. 0303/ B26	2. Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին բանական մարդու ծագման, հոգեկանի առաջացման և զարգացման էվոլյուցիային, մարդաբանության ուսումնասիրման բաժիններին, անթրոպոգենեզի վարկածներին, զոոհոգեբանության և էթոլոգիայի հետազոտությունների ժամանակակից վերլուծություններին, փոխանցել գիտելիքներ մարդու ֆիլոգենետիկական և օնտոգենետիկական զարգացման, հոգեկան ընդունակությունների առաջացման օրինաչափությունների, պերցեպտիվ հոգեկանի, ինտելեկտի և անհատական կազմավորման,</p>		

մարդու և կենդանիների հոգեկան գործընթացների որակական տարբերությունների վերաբերյալ, ծանոթացնել կենսասոցիալական տեսանկյունից մարդու և կենդանիների էվոլյուցիայի վարքային առանձնահատկությունների դրսևորումների տարբերություններին

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանել և մեկնաբանել մարդու և կենդանիների վարքի դրսևորումները էվոլյուցիոն հոգեբանության տեսանկյունից,
2. ներկայացնել և քննարկել համեմատական հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրները,
3. թվարկել և բացատրել հոգեկանի զարգացման մակարդակները՝ ստորակարգ կենդանիներից մինչև մարդ
4. քննարկել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. վերլուծել և համեմատել ստորակարգ և բարձրակարգ կենդանիների հոգեկան դրսևորումների առանձնահատկությունները,
2. տարանջատել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման հիմնական բնութագրիչները պերցեպտիվ հոգեկանի զարգացման տարբեր փուլերում
3. ձևակերպել մարդու և կենդանիների հոգեկան գործունեության ուսումնասիրման մեթոդաբանությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստել բանավոր գեկուցում և ակնարկ (էսսե), գիտական քննարկումներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները,
Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,
Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,
Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. քննարկումներ
4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր գեկուցում

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով
2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով
Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Բաժին 1. Կյանքի ծագման վարկածները: Մարդաբանության պատմական ակնարկ: Սոցիալական մարդաբանություն: Ինտելեկտի ձևավորումը: Հոգեկանի էվոլյուցիան: Մարդու էվոլյուցիայի հիմնական փուլերը: Մարդու կազմավորման գնահատման մեթոդները: Անթրոպոիդների սոցիալական վարքը: Աքսելերացիայի զարգացման հիմնախնդիրը և կենսաբանական տարիքի չափորոշիչները: Նյութական մշակույթը և կենսաբանական օրինաչափությունները: Էթնիկական մարդաբանություն: **Բաժին 2.** Համեմատական հոգեբանության կենսաբանական հիմունքները: Հմտությունների ձևավորումը կենդանիների մոտ: Կինեզներ և տաքսիսներ: Կենդանիների զգայության և ըմբռնման ուսումնասիրման մեթոդները: Կենդանիների վարքը և հաղորդակցումը: Ուսուցանումը և ընտելացումը կենդանիների մոտ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Պապոյան Վ., Դասախոսություններ մարդաբանությունից, Եր., 2004:
2. Мандель Б.Р., Зоопсихология и сравнительная психология. Новый модульный курс [Электронный

1. 0303/B27	2. Հոգեֆիզիոլոգիա	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հատկությունների ֆիզիոլոգիական օրինաչափությունների, հոգեֆիզիոլոգիական տարբեր դպրոցների կողմից ընդունված տեսությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու հոգեկանի գործառնության ուղեղային ապահովումը, գլխուղեղում դրանց լոկալիզացիան, բացատրելու և մեկնաբանելու միջկիսագնդային անգուգաչափության դերը հոգեկանի գործառնության դրսևորումներում, 2. ներկայացնելու և քննարկելու հոգեկան գործընթացների վեգետատիվ կոռեյասները, 3. ներկայացնելու տարբեր հոգեկան գործընթացների ուսումնասիրման համար նախատեսված համապատասխան հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները, 4. մեկնաբանելու տարբեր հոգեկան գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիական մոտեցումները, հայեցակարգերը և տեսությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու ստացված գիտելիքները՝ հոգեկանի գործառնության առանձնահատկությունները բացատրելու համար, 2. որոշելու հոգեկան վիճակների վեգետատիվ և ուղեղային կոռեյասները 3. կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման ուղին՝ հիմնվելով գլխուղեղի գործառնության առանձնահատկությունների վրա: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու հոգեկան հատկությունների, գործընթացների և վիճակների ուսումնասիրման հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները և հնարքները, 2. վերլուծելու հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,</p> <p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p>		

<ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. գործնական պարապմունք 4. դիսկուրսներ, բանավեճեր, 5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն, 6. բանավոր զեկուցում:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p><i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p><i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p><i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p><i>Եզրափակիչ քննություն.</i> բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Բաժին 1. Հոգեֆիզիոլոգիայի ներածություն: Բաժին 2. Պերցեպտիվ գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 3. Գիտակցված վարքի և շարժման հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 4. Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 5. Ուսուցման հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 6. Հույզերի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 7. Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 8. Գիտակցության հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 9. Քնի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 10. Միջկլիսազանգային անգուզաչափություն</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գրիգորյան Վ., Հոգեֆիզիոլոգիա. Եր., 2014: 2. Психофизиология / Под ред. Ю. И. Александрова. 4-е изд. Питер пресс, 2016. 3. Лурия А., Основы нейропсихологии. М., Изд-во Академия. 2006. 4. Психофизиология: Учебник для вузов / Н. Н. Данилова М.: Аспект Пресс, 2012. 5. Handbook of Psychophysiology // Edited by J. T. Cacioppo, L. G. Tassinary, G. Berntson. Cambridge University Press, 2007.

1. 0303/B28	2. Անձի հոգեբանություն	3. 8 ECTS կրեդիտ
4. 8 ժամ/շաբ.	5. 90/0/30	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին անձի հոգեբանության հիմնարար խնդիրներին, փոխանցել գիտելիքներ անձի հոգեբանական կենտրոնական առանձնահատկությունների մասին, ծանոթացնել ուսանողներին անձի ուսումնասիրման հնարավորությունները: Փոխանցել և ձևավորել գիտելիքներ անձի տեսությունների հասկացությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p><i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու անձի հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնահարցերը, 2. ներկայացնելու և բացատրելու անձի կառուցվածքի, զարգացման, դրդապատճառային և արժեքամաստային ոլորտների առանձնահատկությունները 3. ներկայացնելու անձի հոգեբանության ներառարկայական և միջառարկայական կապերը: <p><i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ՝ անձի տարբեր հոգեբանական առանձնահատկությունները ուսումնասիրելու համար, 2. վերլուծելու, համադրելու և ընդհանրացնելու անձի զարգացման գործոնները և պայմանները, 3. վերլուծելու հետազոտական տարբեր նյութեր՝ հիմնվելով ունեցած գիտելիքների վրա: <p><i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պատրաստելու բանավոր զեկուցումներ: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Մ1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր</p>		

<p>ուրտությունում, Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները, Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճ
<p>12. Չնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Անձի հոգեբանության մեթոդաբանական հարցեր: Թեմա 2. Անձի ուսումնասիրման մեթոդները և սկզբունքները: Թեմա 3. Անձի հոգեվերլուծական տեսություններ: Թեմա 4. Բիհեվիորիստական ուղղություն: Բիհեվորիստական հոգեբանության հիմնադրույթները: Թեմա 5. Սոցիալ-կոգնիտիվիստական տեսություններ: Սոցիալ-կոգնիտիվիստական տեսության հիմնադրույթները (Բանդուրա): Թեմա 6. Հումանիստական հոգեբանություն: Թեմա 7. Անձի հոգեբանական կառուցվածք: Թեմա 8. Անձի զարգացում. շարժիչ ուժերը և առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Ինքնագիտակցություն և Ես-կոնցեպցիա: Թեմա 10. Անձի դրդապատճառային ոլորտ: Թեմա 11. Անձի արժեքմաստային ոլորտի առանձնահատկությունները դրդապատճառային կարգավորման մեջ: Թեմա 12. Գաղափար անձնային առողջության մասին:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Асмолов А., Психология личности, М., 2007. 2. Первин Л., Джон О.П., Психология личности: Теория и исследования. М., 2000. 3. Психология личности./ под ред. П.Н. Ермакова, В.А. Лабунской. 2008. 4. Слотина Т., Психология личности. СПб.: Питер, 2008. 5. Хекхаузен Х., Мотивация и деятельность, СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003.

1. 0303/B23	2. Անձնային աճի պրակտիկում	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 15/15 /0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ զարգացնել ուսանողի անձը, ծանոթացնել հասկացությունների և պատկերացումների հետ, որոնք անհրաժեշտ են ուսանողի իր անձի, խմբի և հոգեբանական իրադրության վերլուծության համար, զարգացնել ինքնաձանաչման և ինքնադրսևորման հմտությունները, զարգացնել անորոշ իրավիճակներում ոչ ստանդարտ, ստեղծարար լուծումներ առաջադրելու ունակություններ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու «Անձնային աճ» հասկացությունը, ներկայացնելու «Անձնային աճ» հասկացության ծագման պատմությունը, մեկնաբանելու դրա էությունը, բնութագրելու հիմնական գործոնները, 2. բացատրելու ինքնակարգավորման առանցքային կողմերը և հմտությունները, 3. ճանաչել իր անձը, առանձնահատկությունները, ճանաչել իր արժեքները 		

<p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պլանավորել, կազմել անձնային աճին ուղղված հանդիպումներ, 2. կազմակերպել և իրականացնելու անձնային աճին ուղղված առանձին վարժություններ տարիքային տարբեր խմբերում, 3. ինքնարտահայտման և ինքնաներկայացման հմտություններ, վերլուծելու և կարգավորելու սեփական մտքերն ու հույզերը <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու ինքնակարգավորման և անձնային աճին ուղղված հմտությունները 2. ձևավորելու սեփական անձի զարգացման հեռանկարները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և /կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. գործնական վարժանքներ 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Բաժին 1. Անձ, անձի զարգացման օրինաչափությունները: Անհատ, անձ, անհանատականություն, մարդը որպես ինքնաճանաչման սուբյեկտ: Ինքնաճանաչման միջոցները, ինքնագնահատական, գործոններ: Բաժին 2. Անձի արժեքները, համոզմունքները: Անձի արժեքային կողմնորոշումները, կյանքի ոճը: Պատասխանատվությունը և ինքնուրույնությունը որպես հասուն անձի չափորոշիչներ: Բաժին 3. Անձնային աճ, անձնային աճի չափորոշիչները: Անձնային աճի անհատական նպատակները և դրդապատճառները: Անձի ներքին ռեսուրսների և ստեղծարարության բացահայտում: Անձի զարգացման պատնեշների հաղթահարում: Անձի ստեղծարարության պատնեշների հաղթահարում և զարգացում: Բաժին 4. Հաղորդակցումը և անձնային աճը: Անձի հաղորդակցման հմտությունների զարգացում: Հաղորդակցման խոսքային և ոչ խոսքային ազդակների հասկացում: Բաժին 5. Ինքնակարգավորման հմտություններ: Հուզական վիճակի ինքնակարգավորման հմտություններ: Ինքնակարգավորման հմտությունների զարգացումը՝ որպես ներքին ռեսուրս:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зайцева Т., Теория психологического тренинга. Психологический тренинг как инструментальное действие. СПб.: Речь, М.: Смысл, 2002. 2. Карелин А., Большая энциклопедия психологических тестов. Изд. Эксмо, 2007. 3. Котелевцев Н., Психическая саморегуляция, Юрайт, 2020 4. Рамедник Д., Тренинг личностного роста: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА – М, 2020. 5. Шевцова И., Тренинг личностного роста, СПб.: Речь, 2003. 6. http://www.essentiallifefskills.net/personaldevelopmentarticles.html 		

1. 0303/B62	2. Իմացական գործընթացների հոգեբանություն-2	3. 7 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/15/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել կոզնիտիվ գործընթացների հոգեբանական		

<p>ուսումնասիրություններին, ցույց տալ հոգեկան արտացոլման բարձրագույն ձևերի յուրակերպությունը, ներկայացնել դասական և ժամանակակից տեսությունները, տալ հիմնական հարցադրումների և խնդիրների գիտական բացատրությունները, ծանոթացնել դրանց փորձարարական ուսումնասիրման եղանակներին և հիմնական արդյունքներին:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. նկարագրելու կոգնիտիվ գործընթացների աշխատանքի առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու և վեր;ուծելու կոգնիտիվ ոլորտի զարգացման օրինաչափությունները, 3. գտնելու և բացատրելու կոգնիտիվ ոլորտի նորագույն հոգեբանական տեսությունները և այդ ոլորտում կատարած ուսումնասիրությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսումնասիրելու և վերլուխելու կոնկրետ անհատի կոգնիտիվ ոլորտի անհատական առանձնահատկությունները, 2. կազմելու և իրականացնելու կոգնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման հոգեբանական հետազոտական ծրագրեր: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու կոգնիտիվ տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ 2. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալել և տարածել նոր տեղեկատվությունը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:</p> <p>Ա2. բացատրելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակական կյանքում</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար</p> <p>Բ2. գործնական կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. ցուցադրման մեթոդ 2. դեղուկտիվ մեթոդ 3. ինդուկտիվ մեթոդ 4. բացատրական մեթոդ 5. փոխներգործուն գրառումների համակարգ 6. ուղղորդված գրառումներ 7. տեղեկատվության որոնում:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Հիշողության էությունը և գործառույթները: Հիշողության ֆենոմենոլոգիան: Հիշողության</p>

կազմակերպումը. հիմնական մոտեցումներն ու տեսությունները: Հիշողության դասակարգումը, տեսակները, ձևերը: Հիշողության օրենքները: **Թեմա 2.** Հիշողության եռաբաղադրիչ մոդելի կառուցվածքը և գործընթացները: Հիշողության տարիքային առանձնահատկությունները, զարգացումը: Մենմոտեխնիկաներ: Հիշողության խանգարումները: **Թեմա 3.** Մտածողությունը որպես բարձրագույն իմացական գործընթաց, մտածական գործընթացի հիմնական փուլերը: Մտածողության հիմնական օպերացիաները :Մտածողության ձևերը:Մտածողության տեսակները: Մտածողության օրինաչափությունները: Մտածողության զարգացումը օնտոգենետիկա: Մտածողության տեսությունները: Մտածական գործունեության կառուցվածքը ոչ ստանդարտ խնդիրներ լուծելու ընթացքում: Ստեղծարար մտածողություն: Մտածողության խանգարումները: Մտածողությունը ակտիվացնելու միջոցները: **Թեմա 5.**Մտածողություն և խոսք: Խոսք և լեզու, խոսքի գործառնությունները և տեսակները: Մտածողություն և խոսք. գենետիկական հիմքերը: Խոսքի ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Խոսքի զարգացման տեսությունները: Խոսքի զարգացման փուլերը օնտոգենետիկա: Խոսքի խանգարումները: **Թեմա 6.** Երևակայության բնույթը և գործառնությունները որպես իմացական գործընթաց: Երևակայության ներդրումը ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Երևակայության տեսակները: Երևակայության պատկերներ ստեղծելու հնարները:Երևակայության զարգացումը և անհատական տարբերությունները: Երևակայությունը և ստեղծագործությունը: Ստեղծագործական երևակայությունը խթանելու միջոցները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Փիլոսոֆիայի Մ., Ընդհանուր հոգեբանություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2019.
2. Зинченко Т., Память в экспериментальной и когнитивной психологии.-СПБ.; Питер, 2002.
3. Маклаков А., Общая психология. СПб., 2012.
4. Надлер Дж., Хибино М., Фаррелл Дж. Мышление полного спектра. Минск, Попурри,2001.
5. Психология памяти. Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В.Ф. Спиридонова М.;Астерь,2008
6. Хозиев В. Б. Практикум по общей психологии; Учебное пособие для студ. Высш. Учебн,заведений. М, Академия, 2003.
7. Philip Quinlan, Philip T. Quinlan, Ben Dyson. 2008. *Cognitive Psychology*. Publisher-Pearson/Prentice Hall.

1. 0303/ B32	2. Հուզականային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 45/30/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել անձի հուզական և կամային ոլորտների վերաբերյալ առկա հոգեբանական ժամանակակից տեսություններին և հետազոտություններին, տրամադրել գիտելիքներ հուզականային ոլորտի ուսումնասիրման կենսաբանական, ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական, սոցիալական, մշակութային նոր մոտեցումների մասին, ծանոթացնել հույզերի ախտորոշման հիմնական մեթոդներին, ծանոթացնել հույզերի, հուզական վիճակների, կամքի հետ հոգեբանական շտկողական աշխատանքների հիմնական մոտեցումներին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու հուզականային ոլորտի հոգեբանություն առարկայի հիմնական կատեգորիաները և ֆենոմենները, 2. ներկայացնելու և քննարկելու հուզականային ոլորտի հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրների շրջանակը, 3. ճանաչելու, թվարկելու և բացատրելու հիմնական բազային հույզերը,սահմանելու, հուզական վիճակները, 4. ճանաչելու և մեկնաբանելու անձի տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. համեմատելու և վերլուծելու առարկայի հիմնական կատեգորիաները տարբեր հոգեբանական հայեցակարգերի դիտանկյունից, 2. կազմելու հույզերի և կամքի հետազոտման մեթոդական ծրագիր, 3. ձևավորելու անձի հուզական ոլորտի ուսումնասիրման տեսական և գործնական ծրագիր՝ կախված տարբեր կիրառական խնդիրներից: 		

<p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. կատարելու նշված ոլորտում հետազոտություններ, ներկայացնել այն կազմելով բանավոր զեկուցում և վարել գիտական բանավեճ:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և անորմալ արտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում,</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. պրակտիկ աշխատանքներ, 4. քննարկումներ 5. բանավեճ 6. հետազոտական աշխատանքների իրականացում և դրա ներկայացում, 7. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Հույզերի հետազոտման պատմական ակնարկ: Թեմա 2. Հույզերը հոգեկանի համակարգում: Թեմա 3. Հույզերի ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Թեմա 4. Հույզերի հիմնական տեսությունները: Թեմա 5. Հույզերի նյարդամկանային, միմիկական առանձնահատկությունները և դրանց մշակութային առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Հույզերի առաջացման պատճառները: Թեմա 7. Հույզական վիճակներ: Թեմա 8. Կամքի սահմանումը, գործառույթները, հիմնական տեսությունները: Թեմա 9. Կամքի հատկությունները և զարգացման տարիքային ասպեկտները: Թեմա 10. Կամային ակտի կառուցվածքը, կամքի պաթոլոգիա:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հարությունյան Ն., Ասրիյան Է., Ստեփանյան Լ., Հույզականային ոլորտի հոգեբանության. պրակտիկում, Եր., 2014: 2. Изард К., Психология эмоций., М., 2006. 3. Ильин Е., Психология воли. Питер, 2009.

4. Психология состояний. Хрестоматия. Составители Т.Н. Васильева, Г.Ш. Габдреева, А. О. Прохоров. /Под ред.проф. Прохорова А.О. – М.: Пер СЭ; СПб.: Речь, 2004.

5. Экман П., Психология эмоций., М., 2011.

1. 0303/ B29	2. Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում-ՀԲ*	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին դիֆերենցիալ հոգեբանության ժամանակակից հիմնախնդիրներին փոխանցել գիտելիքներ անձի խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների անհատական տարբերությունների ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ:</p> <p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հարցերի և զարգացման ժամանակակից միտումները, 2. քննարկելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների ուսումնասիրման դասական և ժամանակակից մոտեցումները, 3. թվարկելու և բացատրելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների տիպոլոգիական առանձնահատկությունները, <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերլուծելու անհատական տարբերությունները, դրանց զարգացման օրինաչափությունները և մեխանիզմները, 2. կիրառելու անհատական տարբերությունների բացահայտման ախտորոշիչ մեթոդիկաներ և վերլուծելու դրա հետևանքները <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա4. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանք տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 2. գործնական պարապմունք (ինքնուրույն առաջադրանքների կատարում, թեստերի մեթոդիկայի կիրառում) 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հիմքերը: Դիֆերենցիալ հոգեբանության առարկան,</p>		

<p>խնդիրները, ուսումնասիրության ուղղությունները: Դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդները: Հասկացություն անհատականության մասին: Անհատականության կառուցվածք:</p> <p>Բաժին 2. Խառնվածքը որպես անհատական առանձնահատկություն: Խառնվածքի մասին պատկերացումների ձևավորում: Խառնվածքի ուսումնասիրության կոնստիտուցիոնալ մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության հոգեֆիզիոլոգիական մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության գործոնային մոտեցում: Ժամանակակից ուսումնասիրություններ. հոգեգենետիկ և լոնգիտյուդ հետազոտություններ:</p> <p>Բաժին 3. Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն: Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն. տարբեր մոտեցումներ և մեկնաբանություններ: Բնավորություն և անձ. բնավորության կառուցվածք, բնավորության գծեր: Բնավորության նորմա և պաթոլոգիայի հիմնախնդիրը: Բնավորության և անձի շեշտվածություն: Բնավորության ձևավորման հիմնախնդիրը. պայմաններ և մեխանիզմներ:</p> <p>Բաժին 4. Ընդունակությունները որպես անհատական տարբերություններ: Ընդունակությունների հիմնախնդիր ձևավորումը: Ընդունակությունները որպես անհատական առանձնահատկություններ: Ընդունակությունների կառուցվածքը. Ընդունակությունների տեսակները ըստ տարբեր դասակարգումների: Ընդունակությունները որպես անհատական առանձնահատկություններ: Ընդունակությունների կառուցվածքը, ընդունակությունների տեսակները ըստ տարբեր դասակարգումների: Ընդունակությունների կարգացում: Օժտվածության հիմնախնդիրը: Մտավոր ընդունակությունների և ինտելեկտի ուսումնասիրություններ:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий. СПб.: Питер, 2004. 2. Нартова-Бочавер С.К. Дифференциальная психология: Учебное пособие для студентов, М.2007. 3. Психология индивидуальных различий. Хрестоматия. Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова, М., 2006:

1. 0303/B30	2. Սոցիալական հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Էզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ սոցիալական հոգեբանության, սոցիալական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև դրանց փոխակերպումների մասին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p><i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու հոգեբանության պատմությունը, սահմանելու և բացատրելու նրա հիմնական հասկացությունները, 2. տարբերակելու հիմնարար սոցիալ-հոգեբանական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև սոցիալական հոգեբանության կիրառության դաշտը: <p><i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու սոցիալ-հոգեբանական գործընթացները և երևույթները, 2. վերլուծելու սոցիալ-հոգեբանական հարաբերությունների առանձնահատկությունները: <p><i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու սոցիալ-հոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս: 2. ուսումնասիրելու տարբեր սոցիալական խմբերի հոգեբանական առանձնահատկությունները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար և տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,</p>		

<p>93. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>	
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. բանավեճ 5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում: 	
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>	
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Անհատ-զանգված, հոգեկան փոխակերպությունների խնդիրը: Թեմա 2. Զանգվածների հոգեկանի կառուցվածքը: Թեմա 3. Զանգվածների հավատն ու սպասելիքները: Թեմա 4. Առաջնորդ-զանգված՝ սոցիալական առաջնորդության և իշխանության խնդիրը: Թեմա 5. Առաջնորդի հոգեբանական դիմանկարը: Թեմա 6. Ներագրման մեխանիզմները զանգվածներում: Թեմա 7. Սոցիալական դիրքորոշման ուսումնասիրման պատմությունը:</p>	
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева Г., Социальная психология М, 2004. 2. Майерс Д., Социальная психология, П., 2011. 3. Свенцицкий А., Социальная психология, Москва, Проспект, 2004. 4. Семечкин Н., Социальная психология на рубеже веков. Вл. 2005. 5. Чалдини Р., Психология влияния, П. 2011. 	

1. 0303/B36	2. Ընտանիքի հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6.4-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հասարակության պատմական զարգացման ընթացքում ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիային, տրամադրել գիտելիքներ ընտանեկան հարաբերությունների դերա-ֆունկցիոնալ կառուցվածքի մասին, ներկայացնել ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը, փոխանցել գիտելիքներ ընտանեկան խորհրդատվության հիմնարար մոտեցումների մասին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու ընտանիքի կառուցվածքային-գործառության ինտերակցիան, 2. սահմանելու և քննարկելու ընտանիքի նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ճգնաժամերը, 3. մեկնաբանելու ծնողական դիրքորոշումներն ու երեխաների դաստիարակության հիմնական մոտեցումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և համեմատելու ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը, 2. կատարելու վերլուծություններ ընտանեկան հարաբերությունների ճգնաժամերի և դրանց կանխարգելման ուղիների շուրջ, 3. կիրառելու ընտանեկան հարաբերությունների ախտորոշման և գնահատման մեթոդիկաները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գործնական աշխատանքում կիրառելու ընտանիքի հետ հոգեբանական աշխատանքի հիմնական մոտեցումները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները,</p>		

<p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանասագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքները, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում, 3. քննարկումներ 4. գործնական աշխատանք
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիան հասարակության օստմական զարգացման ընթացքում: Թեմա 2. Ընտանիքի կառուցվածքային-գործառնային բնութագրերը: Թեմա 3. Ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը: Թեմա 4. Ամուսնական հարաբերությունների հոգեբանություն: Թեմա 5. Ծնող-երեխա փոխհարաբերությունների հոգեբանություն: Թեմա 6. Ընտանքի զարգացման նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ճգնաժամերը: Ընտանեկան խորհրդատվության հիմնական մոտեցումները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шнейдер Л., Семейная психология: Учебное пособие для вузов. 2-ое изд. – М.: Академический проект; Екатеринбург, 2006. 2. Андреева Т., Семейная психология: Учеб. пособие. Речь, 2004. 3. Дружинин В., Психология семьи. Екатеринбург, 2000. 4. Эйдемиллер Э., Юстицкис В., Семейная психотерапия. Питер, 2000. 5. Психология семьи. Хрестоматия. Под. ред. Райгородского Д.Я. Самара, 2002.

1.0303/B37	2. Զարգացման հոգեբանություն ՀԲ*	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.4-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել անձնավորության նկատմամբ վերլուծական մոտեցում՝ հոգեբանական տարիքի ըմբռնման տեսանկյունից, ծանոթացնել տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծմանը միտված մեթոդական մշակումներին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու տարիքային հոգեբանության տեսական և մեթոդաբանական հարցերը և հոգեկան զարգացման արդի միտումները, 2. մեկնաբանելու տարիքային հոգեբանության հիմնախնդիրները, տարբեր հայեցակարգերը և տեսական դրույթները, 3. քննարկելու տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծման համար նախատեսված մեթոդական մշակումները, 4. թվարկելու հոգեկան զարգացման հիմնական սկզբունքները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերլուծելու և գործածելու տարիքային հոգեբանության հիմնական եզրույթներն ու հասկացությունները, 2. ձևակերպելու արդի տարիքային հոգեբանության կարևոր տեսական դրույթները, 3. ձևակերպելու տարիքային հոգեբանության խնդիրները՝ որպես մեթոդաբանական հիմք ընդունելով այս կամ այն հիմնարար տեսությունը և հայեցակարգը, 4. լուծումներ գտնելու պրոբլեմային իրավիճակներում՝ կիրառելով տարիքային հոգեբանությանը ներհատուկ վերլուծական ունակություններ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ: 		

<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ,</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Տարիքային հոգեբանության առարկան, խնդիրները, կառուցվածք, կապն այլ գիտությունների հետ:</p> <p>Թեմա 2. Տարիքային հոգեբանության մեթոդները: Թեմա 3. Տարիքային հոգեբանության տեսական հիմնահարցերը: Թեմա 4. Անձի անհատական զարգացումը: Թեմա 5. Հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները տարբեր տարիքային փուլերում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Խուդոյան Ս., Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները: Եր., 2004: 2. Крайг Г., Бокум Д., Психология развития. 9-е изд., М., 2007. 3. Кулагина И., Колюцкий В., Возрастная психология: полный жизненный цикл развития человека. М., 2006. 4. Нартова-Бочавер С., Потапова А., Введение в психологию развития. Учебное пособие, М., 2005. 5. Обухова Л., Возрастная психология. М., 2007.

1.0303/B44	2. Ինքնակարգավորման հիմունքներ	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացները, հոգեբանական սթրեսի դրսևորման մեխանիզմները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
<i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, 2. սահմանելու ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման տարբեր հոգեբանական ուղղությունները, 3. կիրառելու սթրեսային և լարված իրավիճակներում ինքնակարգավորման գիտելիքներ: 		
<i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i>		

<p>1. կիրառելու լարվածությունը թուլացնելու մեթոդները, 2. իրականացնելու հոգեֆիզիոլոգիական ռեակտիվության բարձրացման տեխնիկաները, 3. կիրառելու շնչառական, մկանների թուլացման և կենտրոնացման հմտություններ:</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. նկարագրելու ինքնակարգավորմանը վերաբերող հիմքային պատկերացումները, 2. կիրառելու բացասական և անհանգստացնող հոգեվիճակների կառավարման գիտելիքներ 3. կիրառելու սթրեսակայունության բարձրացման միջոցները:</p>		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար, Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. զեկուցումներ 4. քննարկումներ 5. պրեզենտացիաներ 6. լաբորատոր աշխատանք</p>		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Ինքնակարգավորման, ինքնակառավարման, ինքնաճանաչման, ինքնավերահսկման հասկացությունների և գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը: Թեմա 2. Ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները և դրույթները: Թեմա 3. Ինքնակարգավորման մեթոդները, միջոցները և տեխնիկաները: Թեմա 4. Ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները: Թեմա 5. Մարմնական կողմնորոշում ունեցող հոգետեխնիկաները:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Гладкова С., Аутотренинг. Антистрессовые методики. Ростов н/Д: Феникс, 2002.. 2. Гремлинг С., Ауэрбах С., Практикум по управлению стрессом. – Спб: Питер, 2002. 3. Гринберг Дж., Управление стрессом, Питер, 2004. 4. Вильямс К., Тренинг по управлению стрессом. М., 2002. 5. Марищук В., Евдокимов В., Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. 2001..</p>		
1.0303/B38	2. Փորձարարական հոգեբանություն ՀԲ*	3. 6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.60/30/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեբանության մեջ փորձարարական հետազոտությունների տեսություններին, մեթոդաբանության հիմքերին, կողմնորոշել հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդների համակարգում, ձևավորել գիտելիքներ հոգեբանական գիտափորձի ծրագրավորման և իրականացման:</p>		

<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ճանաչելու հոգեբանական հետազոտությունների հիմնական ծրագրերի և գիտափորձի կազմակերպման ձևերը, 2. ներկայացնելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման տրամաբանությունը:</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կողմնորոշվելու հոգեբանական հետազոտության մեթոդաբանական հիմնախնդիրներում և իրականացնելու հետազոտություն,</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն օգտագործելու գիտելիքները գիտափորձերի կազմակերպման, ծրագրավորման և այլ էմպիրիկ հետազոտությունների համար:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները, Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը, Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար, Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ, Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. պրակտիկ աշխատանքներ 5. հետազոտական աշխատանքների իրակացում և դրա ներկայացում</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Փորձարարական մեթոդը որպես հոգեբանական վարկածների ստուգման նորմատիվների համակարգ և հետազոտողի պրակտիկ գործունեության տեսակ: Գիտափորձը հոգեբանական հետազոտությունների համակարգում: Հոգեբանական վարկածներ և տեսական վերակառուցումներ էքսպերիմենտալ մեթոդի շրջանակներում: Փորձարարական փաստերի և ամփոփումների տրամաբանությունը: Բաժին 2. Հոգեբանական գիտափորձի պլանավորման հիմքերը և փորձարարական սխեմաների դասակարգումը: Գիտափորձերի վալիդությունը որպես փորձարարական վերահսկման նպատակ: Հոգեբանական գիտափորձերի տեսակներ: Բաժին 3. Կորեկյացիոն մոտեցումը հոգեբանական հետազոտություններում: Քվազիէքսպերիմենտներ և փորձարարական մեթոդին ձգտող հետազոտություններ: Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման մեթոդաբանական հարցեր:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավանեսյան Հ., Փորձարարական հոգեբանություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2010</p>

2. Ավանեսյան Հ., Հոգեբանական գիտափորձերի պրակտիկում. Ուս. ձեռնարկ: Եր., 2015:

3. Зароченцев К., Худяков А., Экспериментальная психология/ Учебник. М., 2005.

4. Корнилова Т., Экспериментальная психология: Теория и методы: М., 2003.

5. Handbook of Psychology, Volume 4: Experimental Psychology// <https://psihologiapentrutoti.files.wordpress.com/2011/08/handbook-of-psychology-vol-04-experimental-psychology.pdf>

1. 0303/ B34	2. Հոգեախտորոշում*	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/շաբ.	5. 30/30/15	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեդիագնոստիկա գիտակարգի կարևորագույն բաժինների՝ հոգեմետրիկայի և անձի հոգեճանաչման հիմնախնդիրների հետ, փոխանցել տեսական և կիրառական գիտելիքներ հոգեդիագնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների ստեղծման, զարգացման և կիրառության, ինչպես նաև ժամանակակից թեստաբանության խնդիրների վերաբերյալ, զարգացնել ուսանողների մտավոր կարողությունները հոգեդիագնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների՝ որպես հետազոտական գործիքի, ընտրության և կիրառության ուղղությամբ, հիմնվելով գիտական հավաստման օրինաչափություններին, զարգացնել ուսանողների մոտ հոգեդիագնոստիկայի մասնագիտական գործունեության նախադրյալները գիտակցելու, հոգեդիագնոստիկական կարողությունները և հնարավորությունները ճանաչելու ունակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու հոգեդիագնոստիկայի հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, մոտեցումներն ու հասկացությունները, սահմանելու դրանց կիրառական նշանակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում, 2. ճանաչելու անձի հոգեդիագնոստիկայի հիմնախնդիրները, անհատական առանձնահատկությունները, դրանց ճանաչման և գնահատման ընթացակարգերը, 3. օգտագործելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, հոգեմետրիկական և վիճակագրական չափանիշները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդները, 2. մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, ներկայացնել հետազոտական ամփոփիչ արդյունքներ գիտական հավաստման ճանապարհով, 3. ապահովելու հոգեդիագնոստիկ տարբեր մեթոդների արդյունքների համադրումը գործնական աշխատանքում, գտնելու մասնագիտական լուծումներ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 2. պահպանելու դիագնոստիկ մասնագիտական էթիկայի նորմերը, պահանջները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Մ3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Մ4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Գ2. կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական</p>		

<p>գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար, Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 2. ինքնուրույն աշխատանքներ, 3. քննարկումներ 4. բանավեճ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով): Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հոգեդիագնոստիկայի զարգացման պատմությունը: Հոգեդիագնոստիկայի առարկան և խնդիրները: Հոգեդիագնոստիկական մեթոդիկաների հոգեմետրիկական հիմքերը և դրանց ներկայացվող պահանջները: Բաժին 2. Անձ հոգեդիագնոստիկա: Անձի հոտեագոստման պրոյեկտիվ մեթոդներ: Ինքնագիտակցության հոգեդիագնոստիկա: Ընդունակությունների հոգեդիագնոստիկա: Հոգեդիագնոստիկայի բարոյագիտական սկզբունքները: Հոգեդիագնոստիկայի արդյունքների ներկայացման խնդիրը, կոնֆիդենցիալությունը:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հոգեդիագնոստիկա: Ուսումնական ձեռնարկ / ԵՊՀ: Կազմողներ՝ Ռ.Ստեփանյան, Ա.Գալստյան,, Եր., 2012: 2. Бурлачук Л., Психодиагностика: Учебник для вузов.-СПб.: Питер, 2006. 3. Психологическая диагностика: Уч. пособ / под.ред. К.М. Гуревича и Е.М. Борисовой. –УРАО, 1997. 4. Романова Е.С., Психодиагностика: 2-е изд.-СПб.: Питер, 2008.

1. 0303/B31	2. Կրթության հոգեբանություն	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին կրթության կառուցվածքին, ուսումնական և մանկավարժական գործունեության հոգեբանական առանձնահատկություններին և օրինաչափություններին, տրամադրել տարբեր տարիքային փուլերում սովորողների կրթության կազմակերպման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ, ձևավորել դպրոցին հոգեբանական պատրաստվածության և ուսումնական մոտիվացիայի հոգեախտորոշման հմտություններ, ձևավորել առանձնահատուկ կրթական կարիքներ ունեցող սովորողների առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ:</p>		

<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. բնութագրելու կրթությունը՝ որպես համակարգ և գործընթաց, թվարկելու այդ գործընթացի սուբյեկտների՝ աշակերտի և մանկավարժի հոգեբանական բնութագրերը 2. սահմանելու ուսումնական գործունեության բնութագրերը, ներկայացնելու կառուցվածքը, առարկայական բովանդակությունը, բնութագրելու ուսումնական մոտիվացիայի տեսակներն ու տարիքային առանձնահատկությունները, 3. նկարագրելու կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող սովորողների առանձնահատկությունները, սահմանելու ներառական կրթության սկզբունքները և էությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գնահատելու տարբեր տարիքի սովորողների ուսումնական մոտիվացիայի մակարդակը, 2. կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդիկաներ դպրոցական ուսուցմանը երեխայի հոգեբանական պատրաստվածությունը որոշելու համար: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ), 2. ստեղծագործաբար կիրառելու յուրացրած գիտելիքը և հմտությունները:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ), ստեղծագործաբար կիրառելու յուրացրած գիտելիքը և հմտությունները:</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն, գործնական պարապմունքներ, 2. ինտերակտիվ մեթոդներ, քննարկում, 3. հանձնարարված գրականության ընթերցում և վերլուծություն, 4. ինքնուրույն արտալսարանային անհատական աշխատանքներ (անհատական հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրություններ և դրանց արդյունքների ներկայացում)
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Կրթություն: Կրթության ժամանակակից հարացույցը: Թեմա 2. Ուսուցումը կրթության կառուցվածքում: Ուսումնական գործունեություն: Թեմա 3. Մանկավարժական գործունեություն: Թեմա 4. Կրթական գործընթացի սուբյեկտները՝ մանկավարժ և սովորող: Թեմա 5. Առանձնահատուկ կրթական կարիքներ և ներառական կրթություն:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Овчарова Р.В., Практическая психология образования. - М., 2003 2. Педагогическая психология: Учеб. для студ. высш учеб заведений / Под ред. Н.В. Ключевой. - М.: 2003 3. Педагогическая психология: учебное пособие /Под ред. И.Ю. Кулагиной. - М.: ТЦ сфера, 2008. 4. Столяренко Л.Д., Педагогическая психология. — Ростов н/Д: Феникс, 2003

1. 0303/B35	2. Էթնոհոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/15/15	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ էթնիկական հոգեբանության, էթնիկ գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև դրանց փոխակերպումների մասին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ճանաչելու էթնիկական բնությունների և էթնիկ հանդուրժողականություն հասկացությունների ժամանակակից ուղղությունները, գաղափարական հիմքերը և հիմնադրությունները, 2. բացատրելու հիմնարար էթնիկական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև միջէթնիկ կոնֆլիկտների սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու էթնիկական գործընթացները և երևույթները, 2. վերլուծելու միջէթնիկական հարաբերությունների և բնությունների սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կիրառելու էթնոհոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս, 2. ուսումնասիրելու տարբեր էթնոսները, դրանց հոգեբանական առանձնահատկություններն ու նշանակությունը:</p>		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները, Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 2. քննարկումներ 3. բանավեճ</p>		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Էթնոս և էթնիկություն. հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Ազգային հոգեկերտվածք և ինքնագիտակցություն: Թեմա 3. Լեզվի, կրոնի և ավանդույթների էթնոհոգեբանական նշանակությունը: Թեմա 4. Էթնիկ կարծրատիպեր, միջէթնիկական լարվածություն և էթնոցենտրիզմ: Թեմա 5. Միջէթնիկական անհանդուրժողականության ձևավորման մեխանիզմները և հաղթահարման հնարավորությունները: Թեմա 6. Էթնոմշակութային մարզինալության հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 7. Կրկնակի էթնոմարզինալների (փախստականների) սոցիալ-հոգեբանական հարմարման առանձնահատկությունները: Թեմա 8. Էթնոմարզինալության հաղթահարման ուղիները: Թեմա 9. Քսենոֆոբիան որպես միջէթնիկ ագրեսիայի դրդապատճառ: Թեմա 10. Ցեղասպանության երևույթի էթնոհոգեբանական վերլուծությունը:</p>		

14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Чуприян У., Ернхилական նույնականություն և հանդուրժողականություն, Եր. 2016: 2. Белик А., Культура и личность. М., 2001. 3. Платонов Ю., Основы этнической психологии. Санкт-Петербург, 2003. 4. Стефаненко Т., Этнопсихология. М. 2003. 5. Аклаев А., Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент, М. Дело, 2008.		
1.0303/B39	2. Կոնֆլիկտի հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5.30/15/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնադրույթների մասին, ծանոթացնել կոնֆլիկտների առաջացման և դրսևորման առանձնահատկություններին, հանգուցալուծման եղանակներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու և տարբերակելու կոնֆլիկտի հիմնական ձևերը, պատճառները, ընթացքի օրինաչափությունները, 2. թվարկելու կոնֆլիկտի հետազոտման և կառավարման հիմնական մեթոդները, 3. ընտրելու և հիմնավորելու կոնֆլիկտի հետ աշխատանքի մեթոդիկաները, 4. մեկնաբանելու կոնֆլիկտի կառավարման մեթոդիկաների արդյունքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու կոնֆլիկտի ախտորոշման, տարբերակման և կառավարման մեթոդները, 2. վերլուծելու հետազոտությամբ կամ ախտորոշմամբ ստացված արդյունքները և դրանց միջև առկա կապերը, 3. իրականացնելու կոնֆլիկտային իրավիճակների հոգեբանական ախտորոշում և կառավարում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. պլանավորելու, մոդելավորելու և կատարելու հետազոտություններ, 3. ներկայացնելու հետազոտության արդյունքները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան: Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական 3. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ընթացիկ ստուգում. առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով: Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Կոնֆլիկտի հոգեբանության նշանակությունը, առարկան և մեթոդները: Թեմա 2 Կոնֆլիկտի նկարագրության հիմնական սկզբունքները, կոնֆլիկտի պատճառները, կառուցվածքը, դինամիկան, գործառույթները: Թեմա 3. Կոնֆլիկտի տարատեսակները: Թեմա 4. Միջանձնային կոնֆլիկտներ Թեմա 5.		

Ներանձնային կոնֆլիկտներ: **Թեմա 6.** Անձը կոնֆլիկտում: **Թեմա 7.** Ներխափային կոնֆլիկտներ: **Թեմա 8.** Միջխափային կոնֆլիկտներ: **Թեմա 9** Կոնֆլիկտի կառավարում և կարգավորում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Аллаhverдова О. и др., Конфликтология , Лань. 1999.
2. Анцупов А., Шипилов А., Конфликтология: Учебник для вузов. М., 1999.
3. Гришина Н., Психология конфликта, Питер, 2004.
4. Дмитриев А., Конфликтология. М., 2000.
5. Уткин Э., Конфликтология. Теория и практика. М., 1998.

1.0303/B40	2.Ռազմական հոգեբանություն	3.4 ECTS կրեդիտ
------------	---------------------------	-----------------

4.4 ժամ/շաբ.	5.30/15/15
--------------	------------

6.5-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման
-----------------	------------------------------

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել ռազմական հոգեբանության, նախապատրաստության և մարտական գործողությունների ընթացքում զինվորի, հրամանատարի, կռիվակազմի վարչի առանձնահատկությունների, նրանց ռազմատեխնիկական և բարոյաքաղաքական պատրաստության հոգեբանական պայմանների ու նախադրյալների մասին: Բացահայտել մարտական գործողության մեջ հոգեբանական գործոնների դերն ու նշանակությունը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ձևավորելու պատկերացում ռազմական հոգեբանության, նրա խնդիրների և նպատակների մասին
2. ներկայացնելու ռազմական հոգեբանության տեսագործնական ու մեթոդաբանական հիմքերը,
3. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության հիմնական ուղղություններին
4. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության տեսություններին և հոգեդիագնոստիկ

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ուսումնասիրելու ռազմական հոգեբանության տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք,
2. վերլուծելու և պարզաբանելու ռազմական հոգեբանության կիրառական մեթոդաբանական համակարգը,
3. կատարելու հոգեախտորոշիչ աշխատանքներ ռազմական հոգեբանության բնագավառում հանդիպող խնդիրների ժամանակ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,
2. գործնականում իրականացնելու ռազմական հոգեբանության բնագավառում հիմնական կիրառական մեթոդներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում

Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար

Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան:

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. քննարկումներ,
4. հետազոտական սեմինարներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով

<p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Ռազմական հոգեբանության տեսամեթոդաբանական խնդիրները, հետազոտության մեթոդները: Թեմա 2. Զինվորական կոլեկտիվի հոգեբանություն: Թեմա 3. Անձի հարմարման խնդիրը զինված ուժերում: Թեմա 4. Կոնֆլիկտների յուրահատկությունները զինված ուժերում: Թեմա 5. Զինծառայողների հոգեբանական պատրաստությունը մարտական գործողություններին: Թեմա 6. Պատերազմի ազդեցությունը զինծառայողի անջիվրա: Թեմա 7. Հոգեբանական աշխատանքի առանձնահատկությունները զինված ուժերում /խորհրդատվական, վերականգնողական, թերապևտիկ/:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ասատրյան Զ., Զինվորական կարգապահության ամրապնդման հիմնախնդիրները (դասախոսությունների ժողովածու), Եր., 2013: 2. Մարգարյան Վ., Մարտական գործունեության հոգեբանական հիմքերը, Եր., 2009: 3. Ջամալյան Դ., Թադևոսյան Հ., Աբազյան Ս., Ռազմական հոգեբանության հիմունքներ, Եր., 2002. 4. Военная психология / под ред. А. Г. Маклакова. Питер, 2004. 5. Дьяченко М., Военная психология и педагогика, Минск, 1999. 6. Караяни А., Сыромятников И.В. Военная психология: учебник для специалистов психологической работы Вооруженных Сил Российской Федерации, М., 2016. 7. Казаринов, О.И. Обратная сторона войны. На полях сражений XX века. – М., 2006. 8. Современная военная психология. – Мн. : Харвест, 2003. 9. Социальная и военная психология / под ред. С.И. Съедина. – М., 1990. 10. Шамрей, В.К., Рустанович, А. В. Атлас военной психиатрии. – СПб.: ВМедА., 2003. 11. Шапарь, В.Б. Психология войн и военных конфликтов. – Ростов н/Д., 2005.

1.0303/B41	2. Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական խորհրդատվական աշխատանքի առանձնահատկություններին, տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության յուրահատկությունների վերաբերյալ, ծանոթացնել հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու հոգեբանական խորհրդատվությունը որպես կիրառական ուղղություն, 2. բացատրելու հոգեբանական խորհրդատվության նպատակները, 3. ներկայացնելու տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության էական նմանություններն ու տարբերությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու հոգեբանական խորհրդատվության ենթակա խնդիրները և դժվարությունները, 2. տարանջատելու և վերլուծելու այցելուի հայցի տեսակները և կարիքները, 3. վերլուծելու տարբեր բնագավառներում հոգեբանական խորհրդատվություն իրականացնող անձի արդյունավետ մասնագիտական և անձնային բնութագրիչները, <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. աշխատելու թիմում՝ հարակից մասնագետների հետ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր</p>		

<p>ուրտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունքներ (խմբային քննարկումներ, դերային խաղեր, վարժանքներ):
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Հոգեբանական խորհրդատվության խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվության առանձնահատկությունները, նպատակները և խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվություն, կլինիկական հոգեբանություն և հոգեթերապիա, նրանց նմանությունն ու տարբերությունը: Խորհրդատուին անհրաժեշտ մասնագիտական և անձնային կողմերը: Հոգեբանական խորհրդատվության էթնիկական սկզբունքներ, դրանց նպատակը, կիրառելիությունը և դրանց լուծման դժվարությունները: Բաժին 2. Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպում: Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման հարցերը: Առաջին հանդիմշպման առանձնահատկությունները և նպատակները, հայցի ձևակերպում, կոնտակտի հաստատում, պայմանագրի կնքում, թերապևտիկ արդյունավետ մթնոլորտի ստեղծման առանձնահատկությունները: Ուսանողները դերային խաղեր և վարժանքներ: Բաժին 3. Հոգեբանական խորհրդատվությունը տարբեր բնագավառներում: Հոգեբանական խորհրդատվության առանձնահատկությունները կյանքի և գործունեության տարբեր բնագավառներում, տարբերություններն ու նմանությունները, իրականացման ձևերը: Հեռահար խորհրդատվության և կարճատև խորհրդատվության կազմակերպման ձևերը:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гусакова М., Психологическое консультирование: учебное пособие. М., 2010. 2. Линде Н., Психологическое консультирование, М., 2009. 3. Нельсон-Джоунс Р., Теория и практика консультирования. 2000. 4. Corey G., Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. 2001. 5. Mcleod J., Mcleod J, Counselling Skills. A practical guide for counsellors and helping professionals, Open University Press, NY, 2011.

1. 0303/B45	2. Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանություն ՀԲ	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/15/15	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել արտակարգ իրավիճակների, դրանցում առաջացող հոգեֆիզիոլոգիական, սոցիոլ-հոգեբանական տեղաշարժերի վերաբերյալ տեսական գիտելիքներին, ներկայացնել արտակարգ գործոն պարունակող մասնագիտություններում աշխատակիցների հոգեբանական տեղաշարժերի օրինաչափությունները, աշխատունակության պահպանման միջոցների կիրառման հնարավորությունները:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. մեկնաբանելու աշխատանքային գործունեության ընթացքում առաջացող արտակարգության և ռիսկայնության վերաբերյալ գիտելիքները, աշխատանքային պայմանների և աշխատանքային վարքի 		

<p>մողելների շուրջ պատկերացումները,</p> <p>2. բացահայտելու արտակարգ իրավիճակների հոգեբանական օրինաչափությունները,</p> <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <p>1. վերլուծելու արտակարգ իրավիճակներում հոգեկան տեղաշարժերը,</p> <p>2. հետևելու և հնարավորինս ճշգրիտ նկարագրելու աշխատանքային գործունեության մեջ ծագող հոգեբանական ոչ ստանդարտ իրավիճակները,</p> <p>3. կիրառելու հոգեկշտկողական ու հոգեվերականգնողական տեխնիկաներ,</p> <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ</p> <p>2. աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:</p>
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և խիտաբանական դրսևորումները</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>
<p>11. Գիրառվում են դասավանդման և ուսումնասության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <p>1. դասախոսություն</p> <p>2. քննարկումներ</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության առարկան, նպատակը, խնդիրները, միջոցները: Թեմա 2. Արտակարգ իրավիճակների ազդեցության հոգեֆիզիոլոգիական տեղաշարժերը. հոգեկան առողջություն, հոգեհիգիենա, սահմանային վիճակներ, աշխատանքային իրավիճակի փոփոխություն, աշխատանքային հարմարում, աշխատանքային վարքի մոդել: Թեմա 3. Ֆունկցիոնալ վիճակ և ֆունկցիոնալ հնարավորություն, աշխատունակություն. աշխատանքի հոգեբանություն, աշխատանքային մոտիվացիայի ձևավորում, հոգեբանական պատրաստություն աշխատանքային ոչ սովորական և փոփոխվող պայմաններին, աշխատանքային վարքի մոդելներ, էրգոնոմիկական հարցեր, հուսալիության ապահովում: : Թեմա 4. Հոգեբանական պատրաստվածության տեսակները, կառուցվածքը. հոգեբանական կանխատեսում, մասնագիտական խմբերի և անձնակազմերի հոգեբանական ուսուցում և մարզում, համատեղ գործունեություն, սոցիալ-հոգեբանական էֆեկտները արտակարգ պայմաններում: Թեմա 5. Առաջին հոգեբանական օգնություն. նպատակը, խնդիրները, գործընթացի կազմակերպման սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, հոգեբանական աջակցություն, հոգեբանի աշխատանքի բնույթը:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <p>1. Մկրտումյան Մ., Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության կանխարգելման և վերականգնողական հիմնախնդիրները, Եր., 2008:</p> <p>2. Осипова А.А., Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. /Ростов н-Д.: Феникс, 2005.</p> <p>3. Смирнов В.Н., Психология управления персоналом в экстремальных условиях: учебн. пособие_ М., 2007.</p>

1. 0303/B42	2. Բժշկական հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 45/15/30	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ բժշկական հիմնադրույթների մասին, ծանոթացնել առանձին հոգեկան խանգարումների ծագումնաբանությանը, դրսևորման առանձնահատկություններին և բուժման եղանակներին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու կլինիկական հոգեախտորոշման հիմնական մեթոդները և մեթոդիկաները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու կլինիկական տարբեր խանգարումների ախտորոշմանն ուղղված մեթոդիկաները, 3. մեկնաբանելու կլինիկական պրակտիկայում կիրառվող մեթոդիկաների արդյունքները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու կլինիկական-հոգեբանական մեթոդները և մեթոդիկաները ախտահոգեբանական հետազոտություններում 2. վերլուծելու ստացված արդյունքները և դրանց միջև առկա կապերը, <ol style="list-style-type: none"> 1. իրականացնելու հոգեբանական ախտորոշում: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. մոդելավորելու և կատարելու կլինիկական- հոգեբանական հետազոտություններ: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա6. ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Բժշկական հոգեբանության պատմությունը, առարկան, խնդիրները և բաժինները: Թեմա 2. Հասկացություն նորմայի և ախտաբանության մասին: Միմպոտմ, սինդրոմ, նոզոլոգիա հասկացությունները: Հոգեկան առողջության չափանիշներն ըստ ՀԱԿ-ի: Թեմա 3. Հոգեկան գործընթացների խանգարումներ՝ զգայություն, ընկալում, հիշողություն, մտածողություն: Գիտակցության խանգարում: Թեմա 4. Ներոտիկ խանգարումներ: Թեմա 5. Դեպրեսիվ և բիպոլյար խանգարում: Թեմա 6. Տագնապային խանգարումների բնութագիրը և տեսակները: Թեմա 7. Հասկացություն հոգեսոմատիկայի մասին, «Չիկագյան յոթնյակ»: Թեմա 8. Շիզոֆրենիա: Թեմա 9. Ալկոհոլիզմ. թմրամոլություն: Թեմա 10. Ծերունական փսիխոզներ: Թեմա 11.</p>		

Էպիլեպսիա:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Перре М., Бауман У., Клиническая психология, Питер, 2006.
2. Менделевич В., Клиническая и медицинская психология. М., 2002.
3. Основы клинической психологииб Дж.Тод, А.Богард, Эксмо-Пресс, 2001.
4. Карвасарский Б.Д., Медицинская психология, Л., 1982.
5. Лакосина Н.Д., Ушаков Г.К., Медицинская психология, М., 1984.

1.0303/ B46	2.Հոգեթերապիա	3. 8 ECTS կրեդիտ
4. 8 ժամ/շաբ.	5. 90/30/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հոգեթերապիայի դասական և ժամանակակից ուղղությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ, ներկայացնել այն գործնական խնդիրները, որ հոգեթերապիան լուծում է պրակտիկայում, լուսաբանել ժամանակակից աշխարհում հոգեթերապիայի միջամտության անհրաժեշտության և արդյունավետության հիմնահարցերը:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու հոգեթերապիայի խնդիրները և նպատակները, 2. ներկայացնելու հոգեթերապիայի տեսագործական ու մեթոդաբանական հիմքերը, 3. ճանաչելու հոգեթերապիայի հիմնական ուղղությունները, 4. ճանաչելու հոգեթերապիայի դարձումների տեսությունները և դրանց թերապիայի մեթոդները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ուսումնասիրելու հոգեթերապիայի տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք, 2. վերլուծելու և պարզաբանելու հոգեթերապիայի կիրառական մեթոդաբանական համակարգը, 3. կատարելու գործնական-թերապիայի աշխատանքներ հոգեբանական որոշակի խնդրային իրադրությունների կարգավորման նպատակով: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ, 2. գործնականում իրականացնելու հոգեթերապիայի հիմնական կիրառական մեթոդներ 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները</p> <p>Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրես-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ), 2. թիմային աշխատանքներ, 3. քննարկումներ, 4. հետազոտական սեմինարներ: 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p>		

<p>Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով (2 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 4 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հոգեթերապիայի առարկան, նպատակը, խնդիրները, ուղղությունները, ձևավորումն ու զարգացումը: Թեմա 2. Հոգեդինամիկ հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 3. Էքզիստենցիալ-հումանիստական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 4. Վարքաբանական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 5. Անհատական կողմնորոշված թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 6. Գեշտալտ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 7. Կոգնիտիվ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: Թեմա 8. Ռացիոնալ-հուզական թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карварсарский Б.Д., Психотерапия, Питер, 2002. 2. Классен И.А., Практическая психотерапия: Курс лекций / И.А. Классен. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. 3. Коттлер Дж., Браун Р., Психотерапевтического консультирование. СПб.: 2001. 4. Браун Д., Педдер Д., Введение в психотерапию, М., 1998 5. Шавердян Г.М., Основы психотерапии. Питер. 2007. 6. Берн Э., Групповая психотерапия. М., 2000.

1.0303/B47	2. Հոգեամատիկա	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/15/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ հոգեամատիկայի հիմնադրույթների վերաբերյալ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. նկարագրելու հոգեամատիկայի տեսությունների գիտական հիմքերը, հիմնադրույթները և մեթոդները, 2. լուսաբանելու հոգեամատիկայի հակազդումների ընդհանուր հիմնախնդիրները: <p><i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու հոգեառավմայի հոգեամատիկ հակազդումների յուրահատկությունները, 2. կիրառելու հոգեամատիկ հոգեթերապիայի տեխնիկաները, <p><i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու հոգեամատիկայի գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանք իրականացնելիս: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա6. Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/ Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանասագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում, Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 		
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ընթացիկ ստուգում. առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով: Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Փսիխոզների հոգեդինամիկան, Ես-ի արքայիկ հիվանդությունները: Թեմա 2. Ճնշում, Վրեժի զգացում:</p>		

<p>Թեմա 3. Կախվածություն, նախանձ: Թեմա 4. Լարվածություն, դժգոհություն: Թեմա 5. Ատելություն, անհաղորդակցականություն: Թեմա 6. Անվստահություն, անբավարարվածություն, միայնակություն, դատարկություն: Թեմա 7. Ջղաձգվածություն, պահանջկոտություն: Թեմա 8. Հիասթափություն, խանդ, կասկածամտություն: Թեմա 9. Վախ, սթրես, կիրք: Թեմա 10. Հոգնածություն, սառնություն, թերարժեքություն:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Боттом Н., Галатти Р., Экономическая разведка и контрразведка: практическое пособие. 2. Виторская Н., Причины болезней и истоки здоровья Амрита-Русь; Москва 3. Бройтигам В., Психосоматическая медицина, Медицина, 1999 4. Гарбузов В., Концепция инстинктов и психосоматическая патология, СПб 1999. 5. Александер Ф., Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. М., 2016.

1. 0303/B51	2. Հոգեախտաբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/0/15	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեկան խանգարումների հիմնական դրսևորումների առանձին ախտանիշների և համախտանիշների, ինչպես նաև ինքնուրույն հոգեկան հիվանդությունների հետ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ներկայացնելու և բնութագրելու հոգեկան խանգարումների առաջացման կենսաբանական և սոցիալական գործոնները, 2. բնութագրելու տարիքային և ճգնաժամային փուլերը հիվանդության առաջացման և զարգացման մեջ 3. ներկայացնելու և բնութագրելու արատի ելակետային վիճակների ու տարբերակների ձևավորման ուղիները 4. սահմանելու հոգեբանի դերն ու նշանակությունը հոգեվերականգնողական պրակտիկայում, 5. ներկայացնելու և վերլուծելու անձի ախտորոշման հիմունքները 6. ներկայացնելու և բացատրելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքի հիմնական ձևերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կազմակերպելու հոգեշտկողական գործողություններ՝ կիրառելով նրա մեթոդները և միջոցները, 2. գնահատելու հոգեշտկողական գործողության արդյունքները, 3. գնահատելու և մեկնաբանելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքների արդյունքները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու հոգեախտաբանական մեթոդական հնարքները և հետազոտման մեթոդները դեզոստոգենեզով երեխաների ու հոգեկան խանգարումներով հիվանդների հետազոտության ժամանակ, 2. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով հոգեախտաբանության համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն: 		

<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հոգեախտաբանության առարկան և խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեկան առողջության չափորոշիչները: Թեմա 3. Հոգեկան խանգարումների միջազգային դասակարգումները: Թեմա 4. Հոգեախտաբանական ախտանիշներ և համախտանիշներ: Թեմա 5. Պերցեպտիվ գործընթացների ախտաբանություն: Թեմա 6. Կոգնիտիվ գործընթացների ախտաբանություն: Թեմա 7. Հուզականային ոլորտի ախտաբանություն: Թեմա 8. Անձի ախտաբանություն: Թեմա 9. Վարքի ախտաբանություն: Թեմա 10. Մանկան հոգեախտաբանություն:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банщикова В., Короленко Ц., Давыдов И., Общая психопатология, М., 1991. 2. Бухановский А., Кутявин Ю., Литвак М., Общая психопатология. Ростов на Дону, 2003. 3. Бухановский и др., Общая психопатология. Ростов на Дону, 2003. 4. Гурьева В. и др. Психопатология подросткового возраста. Томск, 1994. 5. Зейгарник Б.В. Патопсихология. – М.: Издательский центр «Академия», 1999.

1. 0303/B53	2. Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/15/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել փորձարարական և հետազոտական արդյունքների հաշվարկման և մշակման մատչելիությունը, ձևավորել գիտելիքներ մաթեմատիկական վիճակագրության պարզագույն հասկացությունների քանակական և որակական ցուցանիշների վերլուծության և մեկնաբանման մասին:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական գաղափարները, 2. ներկայացնելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական ցուցանիշները, 3. բացատրելու վիճակագրական վարկածի տրամաբանությունը, ներկայացնելու նրա ստուգման չափանիշները, 4. բնութագրելու մաթեմատիկական վիճակագրության դերը հոգեբանական հետազոտությունների իրականացման գործում: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կատարելու հոգեբանական հետազոտական տվյալների մշակում, ընդհանրացումներ և վերլուծություններ, 2. ընտրելու համապատասխան մաթեմատիկական մեթոդներ՝ ուսումնական առաջադրանքների համապատասխան և կիրառելու դրանք, 3. կատարելու փորձարարական ընտրանքների համեմատում և վերլուծություն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու մաթեմատիկական մեթոդների հաշվարկման համակարգչային ծրագրեր: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները, Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում, Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքային և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան</p>		

<p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ հետազոտական խնդիրների դրվածքի և լուծումների հետ կապված
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>7. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Բաժին 1. Հատկանիշներ և փոփոխականներ: Չափման սանդղակներ: Հիմնական վիճակագրական ցուցանիշներ: Կոռելյացիոն և ռեգրեսիոն վերլուծություններ: Ռանգային կոռելյացիա: Որակական տվյալների վերլուծություններ: Բաժին 2. Վիճակագրական վարկած: Վարկածի ստուգման վիճակագրական չափանիշները: Փորձարարական ընտրանքների համեմատություն: Դիսպերսիոն վերլուծություններ: Ընտրանքների համեմատության ոչ պարամետրական մեթոդներ: Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների ծրագրային ապահովում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գալստյան Ա., Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդները հոգեբանական հետազոտություններում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2015: 2. Պետրոսյան Ա., Միրզայան Բ., Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների կկիրառումը սպորտային-մանկավարժական հետազոտություններում, Եր., 1975: 3. Ермолаев О., Математическая статистика для психологов, Москва, 2004. 4. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация, 2008:

1. 0303/B53	2. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպում	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/15/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական ծառայություն կազմակերպելու առանձնահատկություններին, ձևավորել հոգեբանական ծառայություն իրականացնելու հմտություններ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում, 2. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, 2. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում, 3. կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան: <p>գ. քննհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p>		

<ol style="list-style-type: none"> 1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: 2. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 3. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծման ուղղված գործողություններ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հոգեբանական ծառայության դերը Թեմա 2. Հոգեբանական ծառայության կառուցվածքը, մեթոդները, հիմնական ուղղությունները Թեմա 3. Գործնական հոգեբանի անձը և գործունեության մոդելը Թեմա 4. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը կրթական համակարգում: Թեմա 5. Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը նախադպրոցական հաստատություններում Թեմա 6. Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը դպրոցում: Թեմա 7. Հոգեբանական ծառայության գործունեության բովանդակությունը բուհում: Թեմա 8. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը մարդու գործունեության տարբեր ոլորտներում: Թեմա 9. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը սոցիալական, բժշկական ոլորտներում: Թեմա 10. Հոգեբանական ծառայության կազմակերպումը զինվորական, բանկային, սպորտի ոլորտում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абрамова Г.С. Практическая психология. - М.: Академический проект, 2003.. 2. Голянич В. М. - Введение в профессию: психолог: Учебник и практикум - М.: Издательство Юрайт, 2017. 3. Осухова Н.Г. - Психологическая помощь в трудных и экстремальных ситуациях: учеб. пособие, доп. УМО - М.: Академия, 2007. 4. Организация психологических служб : учебное пособие / И. В. Васильева. - 2-е изд., стер. - М. : 2013. 5. Пономарева И.М. Работа психолога в кризисных службах [Электронный ресурс]: учебное пособие/ Пономарева И.М.— Электрон. текстовые данные.: СанктПетербургский государственный институт психологии и социальной работы, 2014.

**ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
(ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)**

1. 0303/B55	2. Առողջության հոգեբանություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6.7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին առողջության հոգեբանության տեսակիրառական նյութերին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու հոգեկան առողջության անհատական և տիպաբանական տեսակետները, 2. մեկնաբանելու առողջությունն իբրև համակարգային հասկացություն: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վարելու առողջ կենսակերպ, ապահովելու մասնագիտական առողջության հոգեբանական խնդիրները, 2. իրականացնելու հոգեկան առողջության հետազոտություն համաձայն ճշգրիտ մեթոդաբանության և առաջադրելու գիտական աշխատանք կատարելու հստակ կողմնորոշիչներ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն օգտվելու տեղեկատվության տարաբնույթ աղբյուրներից, հավաքագրելու մասնագիտական տվյալներ և վերլուծելու դրանք, մասնակցելու բազմաբնույթ քննարկումներին, վերլուծելու առկա խնդիրները և գնահատելու դրանց լուծման համար անհրաժեշտ հնարավորությունները, 2. կատարելու գիտականության չափանիշներին բավարարող գրավոր աշխատանքներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունքներ 3. պասիվ ունկնդրում 4. հետազոտական սարքավորումներով չափումներ		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Առողջության հոգեբանությունն իբրև գիտական համեմատաբար նոր ուղղություն, բնորոշումն ու հետազոտական խնդիրները: Թեմա 2. Առողջությունը որպես համակարգային հասկացություն. ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջություն: Թեմա 3. Անձի ներդաշնակությունն ու հոգեբանական կայունությունը: Թեմա 4. Հոգեկան առողջության անհատական և տիպաբանական տեսակետները: Թեմա 5. Մարդու կյանքի ուղին և նրա առողջությունը: Թեմա 6. Հոգևոր առողջություն և մշակույթ: Առողջություն և կենսակերպ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. «Սպորտի և առողջ ապրելակերպի հոգեբանություն» դասընթացի ուսումնական ծրագիր: Ուսումնամեթոդական ուղեցույց / Կազմ. Ս.Վ.Հովհաննիսյան. - Եր., 2016. 2. Брэгг П., Здоровье и долголетие. М., 1996. 3. Фролькис В., Старение и увеличение продолжительности жизни, Л., 1988.		

4. Никифоров Г., Психология здоровья: Учеб. пособие. 2002.
 5. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г.Никифорова, Питер, 2006.

1. 0303/B55	2. Հոգեբանական առաջին օգնություն	3.5ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ	5.45/15/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու հմտություններ		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. ներկայացնելու հոգեբանական առաջին օգնության սկզբունքները, 2. մեկնաբանելու ճգնաժամային վիճակները, սթրեսը, հոգետրավմանները 3. համեմատելու անտիկ և միջնադարյան դեմոկրատիայի փորձը արդի քաղաքագիտական տեսությունները ուսումնասիրելիս և վերլուծելիս, <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. տրամադրելու հոգեբանական առաջին օգնություն, 2. իրականացնելու աջակցող շփում <i>գ. քննհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում, Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունքներ 3. պասիվ ունկնդրում 4. հետազոտական սարքավորումներով չափումներ		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով <i>Ընթացիկ ստուգում.</i> տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հոգեբանական առաջին օգնության էությունը: Թեմա 2. Հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու սկզբունքները: Թեմա 3. Հոգեբանական առաջին օգնություն տրամադրելու ավարտը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Первая психологическая помощь: Всемирная организация здравоохранения, 2014. 2. Первая психологическая помощь, Пособие для членов отряда быстрого реагирования Общества Красного Креста Украины, Киев, 2017. 3. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г.С.Никифорова. Питер, 2006. 4. https://www.apa.org/practice/programs/dmhi/psychological-first-aid/resources		

1. 0303/B49	2. Իրավաբանական հոգեբանություն	3.5 ECTS կրեդիտ
4. 4Ժամ/շաբ.	5. 45/15/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների նշանակման և անցկացման սկզբունքներին, տեղեկացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակներին և դրանց		

<p>առանձնահատկություններին, ծանոթացնել իրավաբանության ոլորտի գործունեության տեսակների առանձնահատկություններին և դրանց առավել արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրներին, ներկայացնել հանցագործության և հանցագործ անձի ձևավորման սոցիալ-հոգեբանական հիմնական առանձնահատկություններին:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու և բացատրելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակները, 2. ներկայացնելու և բնութագրելու տարբեր տեսակի դատահոգեբանական փորձաքննությունների անցկացման առանձնահատկություններն ու անցկացման յուրահատկությունները, 3. քննարկելու իրավաբանական ոլորտի տարբեր գործունեության տեսակների քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեակատարողական, արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության կիրառական խնդիրները, 4. ներկայացնելու հանցագործության և հանցագործ անձի հոգեբանական նախադրյալները և սոցիալականացման խեղաթուրումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու դատահոգեբանական փորձաքննություններն ըստ գործերի և ընտրել գործիքակազմ դրանց իրականացման համար, 2. վերլուծելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների եզրակացությունների որակը և տալու դրանց մասնագիտական գնահատական, 3. ձևակերպելու իրավաբանական ոլորտի տարբեր գործունեությամբ զբաղվող անձանց սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրները և ցույց տալու դրանց լուծման ուղիները, 4. վերլուծելու հանցագործ անձի սոցիալ-հոգեբանական դեգրադացման պատճառները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. պատրաստելու վերլուծություն և վարելու գիտակիրառական քննարկում:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. մասնագիտական քննարկումներ հրավիրյալ փորձագետների հետ 4. բանավեճ Պոպերյան սկզբունքով
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դատահոգեբանական փորձաքննությունների առանձնահատկությունները, նշանակման հիմքերը, օրենսդրական կարգավորումները և դրանց տեսակները: Թեմա 2. Իրավաբանական գործունեություն իրականացնելու համար սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածություն, քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեակատարողական միջնորդություն (մեդիացիա): Թեմա 3. Հանցագործության և հանցագործ անձի ծագման և ձևավորման հարցերը, անձի սոցիալիզացիայի վրա ազդող ինստիտուտները:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աղուզումցյան Ռ., Գասպարյան Ա., Մելքոնյան Վ., Իրավաբանական հոգեբանություն, Եր., 2002: 2. Գրին Է., Արզումանյան Ս., Իրավաբանական հոգեբանություն, Եր., 2003:

3. Գրին Է., Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությունում, Եր., 2007:
 4. Мамайчук И., Экспертиза личности в судебно-следственной практике, Речь 2002.

1.0303/B48	2. Կառավարման հոգեբանություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.45/0/15	
6.7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ կառավարման գործընթացների հոգեբանական ասպեկտի վերաբերյալ, ինչպես նաև պատկերացում ձևավորել կազմակերպության սահմաններում անձի և խմբերի գործունեության հոգեբանական օրինաչափությունների վերաբերյալ:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.</p> <p>ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. նկարագրելու կառավարման հոգեբանության ուսումնասիրման ոլորտը և հիմնախնդիրները, 2. ներկայացնելու կառավարման գործընթացների ծավալման հոգեբանական մեխանիզմները և օրինաչափությունները, 3. մեկնաբանելու կազմակերպության արտաքին և ներքին միջավայրի ու անհատի փոխներգործության արդյունքները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. կազմակերպելու հոգեբանական աջակցություն կազմակերպության սահմաններում 2. ախտորոշելու սոցիալական երևույթների առկայությունը և առանձնահատկությունները կազմակերպչական միջավայրում 3. ապահովելու առողջ ներքին հոգեբանական մթնոլորտ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերլուծելու առկա կառավարման խնդիրները, 2. աշխատելու համատեղ՝ այլ մասնագետների հետ, 3. գնահատելու հոգեբանական ծառայության համար նպաստավոր ռեսուրսները, 4. կազմակերպելու հոգեբանական ուսումնասիրություններ, տվյալները կիրառելու կազմակերպության ներքին և արտաքին խնդիրների լուծման համար: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա2. բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակություն անհատի և հասարակության կյանքում</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:</p>		
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն: 		
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Կառավարման հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնական հասկացությունները: Թեմա 2. Կառավարման հոգեբանության հիմնական տեսությունները: Թեմա 3. Կազմակերպչական վարքի հոգեբանական</p>		

հիմունքները: **Թեմա 4.** Կազմակերպչական մշակույթ: **Թեմա 5.** Հաղորդակցումը կազմակերպությունում: **Թեմա 6.** Լիդեր և ղեկավար: **Թեմա 7.** Կառավարչական գործառնություններ: **Թեմա 8.** Կազմակերպչական կոնֆլիկտներ: **Թեմա 9.** Բանակցությունների վարման ռազմավարություններ: **Թեմա 10.** Հոգեբանական ծառայության առանձնահատկությունները կազմակերպությունում:

14. Հիմնական գրականության ցանկը

1. Занковский А., Организационная психология, 2012.
2. Гончаров В., Важнейшие понятия и концепции в современном управлении, М., 1998.
3. Горьканова Л., Воробьев В., Организационное поведение практикум, Оренбург, 2013.
4. Лавриненко В., Психология и этика делового общения М., 2003.
5. Науменко Е., Организационная психология, Тюмень, 2011.
6. Гвишиани Д., Организация и управление, М., 1998.
7. Евтихов О., Психология управления персоналом: теория и практика. Речь, 2010.
8. Кабаченко Т., Психология управления: Учеб-ное пособие. М., 2000.
9. Карпов А., Психология менеджмента: Учеб. пособие. М., 2005.

1. 0303/B43	2. Ստեղծագործության հոգեբանություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին ստեղծագործության հոգեբանության հիմնադրույթներին և աշխատանքի սկզբունքներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու ստեղծագործության հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու ստեղծագործության հոգեբանության ուղղությունները, 3. մեկնաբանելու ստեղծագործության հոգեբանության արդյունքները: <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. կիրառելու ստեղծագործության հոգեբանության մեթոդները պրակտիկայում, 2. վերլուծելու ստեղծագործողի աշխատանքի արդյունքները 3. իրականացնելու որոշակի արտ-թերապևտիկ աշխատանքներ <i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. համեմատելու ստեղծագործության հոգեբանությունը հոգեբանության այլ ուղղությունների հետ: 		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինակափոխությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունն անհատի և հասարակության կյանքում, Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը, Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. <ol style="list-style-type: none"> 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գործնական օրինակների ցուցադրություն 		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով <i>Ընթացիկ ստուգում.</i> տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով		

<p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:</p> <p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Ստեղծագործության հոգեբանության առարկան, մեթոդները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Ստեղծագործությունը բացատրող տեսությունները, հոգեվերլուծական, անալիտիկ, ախտաբանական և այլն: Թեմա 3. Ստեղծագործության հոգեբանության բնագավառները, գիտական և գեղարվեստական: Թեմա 4. Ստեղծագործական աշխատանքի հիմնական փուլերը՝ գիտակցական աշխատանք, ինկուբացիա, փայլատակում, վերջնական արդյունք: Թեմա 5. Ստեղծագործ անձին բնորոշ առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Կրեատիվություն և ստեղծագործություն: Կոնվերգենտ և դիվերգենտ մտածողություն: Թորենսի ինտելեկտուալ շեմ հասկացությունը: Թեմա 7. Ստեղծագործական ընկալում: Գոյթեի և Լեոնտևի մեկնաբանումները: Թեմա 8. Նորը որպես ստեղծագործության արդյունք: Նորի ընկալման արքետիպային մակարդակը: Թեմա 9. Մշակութային անգիտակցականը որպես գեղարվեստական մտածողության աղբյուր: Թեմա 10. Ստեղծագործական գործընթացը որպես թերապիա: Ընդհանուր հասկացություն արտ-թերապիայի մասին:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Թուրունջյան Հ., Հոգեբանական էտյուդներ, Եր., 1991. 2. Выготский Л., Психология искусства., М., 1986. 3. Ермолаева-Томина Л., Психология художественного творчества. М. 2003. 4. Каложина И., Психология творческой деятельности. М. 2010. 5. Николаенко Н., Психология творчества. СПб 2005.

1. 0303/B43	2. Խմբավարության հոգեբանության	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 45/0/15	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների մոտ խումբ կազմավորելու և ձևավորելու հմտություններն ու կարողությունները:</p>		
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում, 2. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը, <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ, 2. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում, <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա4. ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:</p> <p>Բ3. տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:</p> <p>Բ5. կազմակերպելու իր աշխատանքին և կամ ուսումնական գործունեությունը ստացված տեսագործական</p>		

գիտելիքներին համապատասխան:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն քննարկումներ գործնական օրինակների ցուցադրություն
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքներ՝ առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 6 միավոր արժեքով:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խումբ վարելու հիմնական սկզբունքները Թեմա 2. Խմբավարի անձը և մասնագիտական պատրաստվածությունը Թեմա 3. Հոգեբանական վարժանքների առանձնահատկությունները Թեմա 4. Թրեյնինգային խմբերի հոգեբանական առանձնահատկությունները Թեմա 6. Խմբի զարգացման հիմնական փուլերը թրեյնինգում Թեմա 7. Խմբային դինամիկա Թեմա 8. Թրեյնինգային խմբեր վարելու մեթոդաբանական հարցեր
14. Հիմնական գրականության ցանկ. <ol style="list-style-type: none"> Շառավարչական որակների զարգացման հոգեբանական օրինաչափությունները/ Ռ. Ադուգումցյան, Կ 505 Լ. Պետրոսյան, Ս. Պողոսյան, Ա. Խաչատրյան. - Եր.: ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիա, 2017: Основы социально-психологического тренинга. – М.: Феникс,. 2014 Вачков И., Основы технологии группового тренинга, учебное пособие, М., «Ось-89», 2001. Вачков И. В., Психология тренинговой работы: Содержательные, организационные и методические аспекты ведения тренинговой группы, М., Эксмо, 2007, 416 с. Вербицкий А. А., Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. М.: «Высшая школа», 1991.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՍՈՂՈՒԼՆԵՐ

1. 0305/B61	2. Մասնագիտական պրակտիկա -1	3. 4ECTS կրեդիտ
6. 6-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Մասնագիտական պրակտիկայի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին մասնագիտական աշխատանքի գործնական ասպեկտներին, նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների ձևավորմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը, խթանել գործնական աշխատանքում անհրաժեշտ անձնային որակների զարգացումը:		
Ուսանողներին հնարավորություն տալ <ul style="list-style-type: none"> • ծանոթանալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ • հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ, • ինքնուրույն կիրառել հոգեբանական ուսումնասիրության մեթոդներ՝ դիտում, զրույց, և գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն, • ղեկավարի օգնությամբ և հաստատության մասնագետների թույլտվությամբ անցկացնել թեստավորում՝ կիրառել պրոեկտիվ և հոգեմետրիկ թեստեր, • ղեկավարի օգնությամբ կատարել դիտման, զրույցի, գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն և թեստավորման արդյունքում գրանցված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն • ղեկավարի օգնությամբ հոգեբանական վերլուծության հիման վրա կատարել եզրակացություն 		
9. Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> 1. ինքնուրույն կամ ղեկավարի օգնությամբ կիրառելու հոգեբանական ուսումնասիրության տարբեր մեթոդներ և մեթոդիկաներ 2. ղեկավարի օգնությամբ ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն կատարելու 3. ղեկավարի օգնությամբ վերլուծության հիման վրա եզրակացություն անելու: 		

գ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը 3. աշխատելու ինչպես ինքնուրույն, այնպես էլ թիմում 4. համապատասխան շփում հաստատելու հաստատության աշխատակիցների հետ 		
10. Մասնագիտական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
<p>Ա1. նկարագրելու հոգեբանության հիմնարար մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսություններ, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում,</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ: 		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ստուգաբար՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:		
13. Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. նախապատրաստման 2. իրագործման 3. ավարտման: 		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. ԵՊՀ ԻՄ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգը:		

1. 0305/B62	2. Մասնագիտական պրակտիկա -2	3. 6ECTS կրեդիտ
6. 7-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբար	
<p>8. Մասնագիտական պրակտիկայի նպատակն է՝ խթանել ուսումնասիրության ինքնուրույն անցկացումը, ինչպես նաև ուսումնասիրության արդյունքների ինքնուրույն հոգեբանական վերլուծությունը, նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների ձևավորմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը, խթանել գործնական աշխատանքում անհրաժեշտ անձնային որակների զարգացումը, ծանոթացնել փորձաքաղաքական հետազոտության նախագծման և անցկացման առանձնահատկություններին:</p> <p>Ուսանողներին հնարավորություն տալ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ծանոթանալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ • հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ, • ինքնուրույն կիրառել հոգեբանական ուսումնասիրության մեթոդներ՝ դիտում, զրույց, և գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն, • ղեկավարի օգնությամբ և հաստատության մասնագետների թույլտվությամբ անցկացնել թեստավորում՝ կիրառել պրոեկտիվ և հոգեմետրիկ թեստեր, • ղեկավարի օգնությամբ կատարել դիտման, զրույցի, գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն և թեստավորման արդյունքում գրանցված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն • ղեկավարի օգնությամբ հոգեբանական վերլուծության հիման վրա կատարել եզրակացություն 		
9. Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ինքնուրույն կամ ղեկավարի օգնությամբ կիրառելու հոգեբանական ուսումնասիրության տարբեր		

<p>մեթոդներ և մեթոդիկաներ</p> <ol style="list-style-type: none"> ինքնուրույն կատարելու ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն հոգեբանական վերլուծության հիման վրա կատարելու ինքնուրույն եզրակացություն ղեկավարի օգնությամբ վերլուծության հիման վրա եզրակացություն անելու: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ.</p> <ol style="list-style-type: none"> կատարելու ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ և առաջադրանքներ, աշխատելու ինչպես ինքնուրույն, այնպես էլ թիմում, հաղորդակցվելու մասնագիտորեն:
<p>10. Մասնագիտական պրակտիկական ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթնիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբար՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:</p>
<p>13. Մասնագիտական պրակտիկական բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.</p> <ol style="list-style-type: none"> նախապատրաստման իրագործման ավարտման:
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ ԻՄ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգը:</p>

1. 0303/B64	2. Ավարտական աշխատանք	3. 20 ECTS կրեդիտ
6. 8-րդ կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ գնահատման	
<p>8. Ավարտական աշխատանքի նպատակն է արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:</p>		
<p>9. Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> ձևակերպելու գիտական խնդիրներ, մշակելու հետազոտական աշխատանքի պլան: կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> աշխատելու ինքնուրույն, 		

<p>2. մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար,</p> <p>3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>
<p>10. Ավարտական աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Ա3. սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները,</p> <p>Ա5. թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար,</p> <p>Բ2. գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մանսագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ,</p> <p>Բ4. համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու հիմնավորված եզրահանգումներ:</p> <p>Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,</p> <p>Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Խորհրդատվություններ/ուղղորդում</p>
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Տե՛ս ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգը: Հաստատված է ԵՊՀ ԻՄ գիտական խորհրդի 2020թ. դեկտեմբերի 25 նիստում:</p>
<p>13. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. հետազոտություն 3. արդյունքների համակարգում 4. նախապաշտպանություն 5. աշխատանքի կազմում 6. պաշտպանություն:
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ ԻՄ գիտական խորհրդի 2020թ. դեկտեմբերի 25 նիստում: